

Poštšina plačana v gotovini.

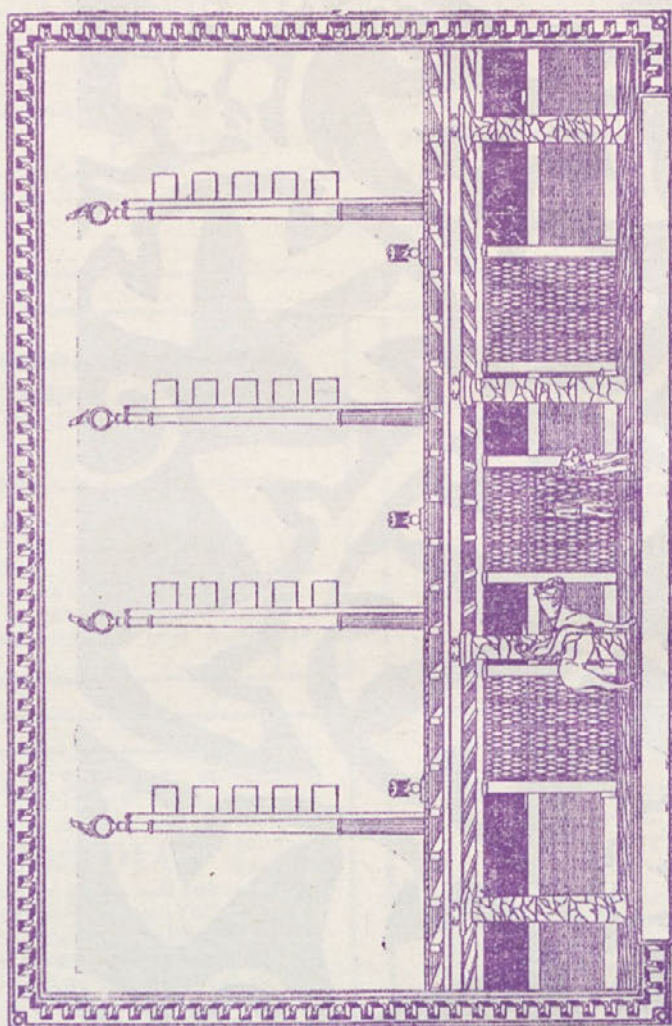

MLADOST

1928

Št. 11

PORTAL ORLOVSKEGA STADIONA

MLADOST glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu. Urejuje dr. Gregor Žerjav, Ljubljana, Vodnikov trg 4. List izdaja konzorcij „Mladosti“ (dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska cesta 88). Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravništvo v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (Orl. Podzveza). — Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30— letno; posamezna številka Din 2.50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

LETNIK XXI

NOVEMBER 1928

ŠTEVILKA 11

Dr. G. R.: *Praznik plemenitega viteštva.*

(Za naš praznik 8. decembra.)

Brezmadežna! — —

Kakšna slika vstaja pred Teboj, brat, ob tem imenu?

Nad nizkotnostjo sveta, ki brizga svojo mlakužo tudi v naše mlade duše, stoji Ona, vsa čista kot zvezda-danica. Žena s solncem obdana v sijaju nedosegljive lepote. Gospa najnežnejša in najplemenitejša z močno dušo in milim srcem. Vzor, ki dviga fantu mišljenje in čustvovanje, ljubezen in hrepenenje v višave, kjer poželjivost in mesenost ne zastruplja srčnih čustev.

Služiti tej Gospej, ljubiti to Devico bodi naš fantovski ponos.

Brezmadežna! —

Brat, ali zabrni struna čistega navdušenja v Tvojem srcu ob tem imenu? Ali umevaš, da je v tem imenu posvečena vsaka ženskost? Zaradi Brezmadežne božje Matere se v ljubezen med moškim in ženskim srcem naj nikdar ne vrine disakord mesenosti. Oko, ki je verno in ljubeče zrlo Brezmadežno, ne vidi v ženski predmeta poželenja in strasti, ampak odsev nadzemske vzvišenosti in plemenitosti najčistejše Device in Matere.

Brezmadežna!

Kakšna slika vstaja pred nami, bratje, na naš najlepši praznik! Ozrimo se vanjo in v sv. obhajilu pokrepčani s Telesom in Krvjo njenega Sina jo prosimo pomoči v boju za čistost.

Bratje, skušajmo razumevati lepoto Brezmadežne in umeli bomo plemenitost svojega fantovskega viteštva. —

Bog je hotel . . .

Za orlovsko akademijo 27. oktobra 1928 ob priliki desetletnice osvoboditve slovenskega
naroda spesnil dr. Ivan Pregelj.

Za ta praznik v naši zemlji vsi zvonovi pojo,
za ta veliki dan nam je v dušah svello.
Vsa srca so psalm, vse misli molitev,
ljubezni dopolnjene visoka daritev,
naš Credo in Hozana in Tedeum veliki,
ves dom oltar in mi vsi svečeniki —
Za sto bratov in sestrá: Svet, svet, svet si Bog Sabaot!
Poveljal naš svet si in odrešil naš rod . . .

Kaj sanjal si, ded naš, po čem hrepenel?
Da kralj bi ti vstal in ti dom otel,
te vzel iz temnic in odkoval iz verig,
omil ti raz čelo sramotnega suženjstva žig . . .
Ne skrivaj, mati, svojih solznih oces,
kar sanjala z dedom sta, danes je res:
Naš kralj Matjaž nič več ne spi,
naš kralj Matjaž je vstal in živi. —
Na našem nebu ni več noči,
na naši zemlji sam svoj gospod
ves naš dom in davni trojedini rod . . .

Svobodo znanimo in vriskajmo v poldán,
ljubezen častimo za praznik svečan,
Boga zahvalimo, On je hotel takó,
da naš spev naj bo psalm, naša misel molitev
ljubezni dopolnjene visoka daritev,
sijajni Credo in Tedeum veliki,
ves dom oltar in mi vsi svečeniki . . .
Za sto bratov in sestra: Svet, svet, svet si Bog Sabaot!
Poveljal naš svet si in odrešil naš rod . . .

Kdo božje dobrote izmeril bo sinjo modrost?
V solzák nam sejal je, da želi bi s petjem radost:
Ko Obru — pesjanu naš jarem in tlako je dal,
nas s Turkom od Bosne in z Lahom od morjá strahoval
in še po lastni pregrehi nesloge, nebratstva živeti učil,
in le v pesem se našo in sanjó za tolažbo nam skril —
V solzah nas sejal je, da žanjemo danes radost —
to božje dobrote je nemerjena sinja modrost . . .

Za naš praznik, bratje, naj vsi zvonovi pojó, —
za naš praznik, sestre, ko trije smo enó —
za naš praznik, sovragi, ko Bog je združil tri
v zvestobi verne do zadnje kaplje krvi . . .

O tvarini prosvetnih tekem.

Orlovstvo si je postavilo kot enega svojih velikih ciljev izobrazbo svojih članov. Čim več kdo zna, tem več velja, to je stara resnica, ki je ne sme nikoli pozabiti noben član naših orlovskih društev. Znanje je velesila, po kateri se morajo ravnati vse druge človeške sile in moči. Zato so naši fantovski prosvetni vočeri tako važni, zato so od leta do leta pomembnejše središče vsega orlovskega dela.

Če je potrebno dandanes kako znanje, je gotovo potrebno poznanje socialnega vprašanja in z njim sorodnih ved. Kmet in delavec, obrtnik in trgovec, vsakdo tolikokrat sliši o socialnem vprašanju, da ne more mimo, ne da bi se zanimal. Slab kmet bi bil, kdor ne bi razmišljal, odkod prihaja žito, ki tlači cene njegovemu pridelku, zakaj in kako more biti cenejše od njegovega, kaj storiti, da more vendar obstati in vzdržati. Kaj bi rekli o delavcu, ki bi mu bilo vseeno, kako si je pomagal in si pomaga nemški, angleški in ameriški delavec? Isto velja o drugih stanovih. Nihče ne more mimo velikih vprašanj, ne da bi kot resen človek iskal odgovora, zakaj in kako. Če zjutraj sedeš h kavi, razmisli ob priliki, koliko ljudi in v katerih delih sveta je sodelovalo, da ti diši tvoj zajutrek. Kje tam v Južni Ameriki so veliki nasadi za kavo, kako trpe ti delavci, da zadovolje svojega gospodarja veleposestnika? Koliko človeškega znanja in znoja je v mogočnih velikanih parobrodih, ki vozijo kavo v tržaško prosto luko? Koliko posrednikov, prevoznikov in trgovcev je bilo vmes, preden so tvoji kupili to zrnje pri domačem prodajalcu? Vsakdo si lahko ta vprašanja izpopolni, pa bo videl, koliko poznanja je treba, da prav oceniš svet in njegovo delo, ki ti nudi prijeten užitek. In sladkor, ki ga primešaš? Kje je rastle sladkorna pesa, katera tovarna jo je predelala v sladkor? Kakšne so carine, kakšni razni predpisi, ki povzročajo, da tuji sladkor tako malo pride čez mejo in da ima domač tako visoko ceno? Mleko, ki ga prilivaš kavi — odkod je? Koliko truda ima kmet, da vzgoji govejo živino, kako se trudi dvigniti mlečnost svojih krav, kako se trudi zadružništvo, da pospeši izbor najboljše pasme, kaj žrtvuje država in oblast, da dvigne živinorejo? In kos kruha, ali ne odpre spet niz najrazličnejših vprašanj? Odkod je žito, iz Banata, iz Amerike, iz domačih krajev? Kateri mlini so to delali, stari domači ali veliki tuji? — Kratko — nihče ne more mimo velikih vprašanj človeške družbe in socialnega gospodarstva, ne da bi razmišljal o njih.

Ne more pa tudi mimo, če je kaj človeka, ki drži na skupnost, ne da bi pomagal; ne more mimo, če je kaj kristjana, ki hoče pravico in čuti ljubezen, ne da bi zastavil svoje sile za kar najboljšo uredbo človeške družbe. V knjižici »Socialno vprašanje« smo se učili, kako je liberalizem oznanjal neomajano svobodo in postavil geslo: vsak sam zase. Posledica je bila, da je v človeški družbi padel smisel za skupnost in medsebojno pomoč, da je silovito zrastle sebičnost, da je vsakdo iskal le sebe. Močni so postali močnejši, slabi so propadli in postali strašno odvisni od močnejših. Učili smo se, da je treba za ozdravljenje bolne človeške družbe mnogo dela in dela vseh. Vsak mora pomagati po svojih močeh.

Toda kako? Kdor hoče delati, mora vedeti, kako in kaj naj dela. Prazno je govorjenje, če človek dobro ne ve, kaj hoče s svojo besedo, in prazno je vsako delovanje, če nimaš jasno pred seboj, kaj in kako hočeš doseči. Pred vami, fantje, je življenje, ki bo klicalo na delo. Iz vaših vrst bodo izšli občinski odborniki, svetovalci in župani. Zastopniki ljudstva v najrazličnejših zborih bodo prišli iz vaše srede. Naše zadruge, hranilnice in posojilnice, konsumi in kmetijska društva, živinorejske in sadjarske in vinarske zadruge, produktivne in stavbne zadruge, vse bodo čakale iz vaših društev izurjenih

članov načelstva in nadzorstva. Kmetске in delavske zveze, najrazličnejše strokovne organizacije vseh stanov čakajo voditeljev, ki so pravi močnejši značaji in stanu primerneга znanja. Ne kmet ne delavec ne pozna prav razmer svojega stanu, če jih ne študira, nobeden ne bo znal pomagati svojemu stanu, če ne bo globoko poznal korenin vsega zla v družbi in poti, ki vodijo do boljših časov. Potreba je torej, fantje, da si za svoje delo pridobite potrebneга znanja. Brez tega ne bo nobeden nikoli nič pomenil.

Že lansko leto so prosvetni večeri imeli namen vsakega člana uvesti v nauk o socialnem gospodarstvu, letos se to delo nadaljuje.

Naj ob tem pripomnim sledeče:

Marsikomu se je zdela lani knjižica lahka. Hitro so mnogi razumeli in mislili, da že znajo. Tudi letos ne bo težko samo po sebi, toda tudi lažje stvari je treba predelati temeljito. Zakaj? Omenimo naj samo dvoje. Gotovo ste že kdaj slišali govornika, ki je govoril na dolgo in se potil v potu svojega obraza, da bi nekaj posebnega povedal, toda iz vsega njegovega govorjenja niste mogli nazadnje razbrati, kaj prav za prav hoče. Kje je bil vzrok? Govoril je brez vsakega določenega reda, brez notranje zveze; ni se znal držati svojega predmeta. Tako se bo godilo tudi vam, če boste govorili o raznih vprašanjih iz socialne ekonomije, ne da bi znali držati povsod notranjo zvezo s celim predmetom. To jasnost, ki jo je treba za govorjenje in za delo, dosežete le s tem, da predmet natanko poznate. Drugi podoben vzrok je pa tale: Marsikdo pozna stvarino, toda za govor in razgovor mu zmanjka pravih besed, pravih izrazov. Zgodi se, da dva govorita o istem predmetu, pa se zlepa prav ne razumeta, ker rabita za isto stvar različne besede. Tako mešanje se prepreči le, če kdo pozna stvarino natanko. Naj se torej nihče ne da zapeljati, češ to je lahko. Vaš cilj naj bo, temeljito znanje. Površno znanje je pri vsaki stvari za nič.

Skrbite, da razumete tudi vsako posamezno besedo natanko. Vsak jo mora tisti večer, ko se učite, razumeti, zakaj prazno je učenje na pamet, če se kake besede ne pojmuje pravilno. Zato pa je treba tudi nekaj potrpežljivosti. Če ti razumeš, še ni gotovo, da tudi vsi drugi; če bi ti rad hitro vse končal, imej ozir na druge, ki še ne poznajo stvarine tako kot ti.

In pa vztrajnosti je treba. Ne začni z navdušenjem, da bi potem toliko hitreje odnehal. Vse je treba obdelati z enakim veseljem do stvari, potem so pravi uspehi za tekmo tukaj.

Lani smo slišali, kaj je socialna blaginja in kateri so njeni znaki in pogoji, letos bomo obdelali poglavji o proizvodjanju in razdelitvi dobrin.

Nikoli niso prav vsi ljudje opravljali istega dela. Mož in žena sta imela vedno vsak svoj poseben posel, mož predvsem zunaj, žena doma. Tudi najbolj priprosti ljudje so imeli v raznih krajih in raznih razmerah drugačno delo. Čimbolj je rastle človeška omika in čimbolj so se ljudje naselili blizu drug drugega, tembolj se je delilo delo. Poleg poljedelca, ki je obdeloval le zemljo, je nastal kolar, ki je kmetom delal vozove, in kmetov pridelek iz enega kraja je zamenjal z drugim iz oddaljenega kraja posredovalec-trgovec. Kmalu je bil torej poleg kmeta-poljedelca obrtnik in trgovec. Delitev dela še vedno raste in bo rastle s človeško omiko. Kmet ne sadi vseh rastlin, ampak tiste, ki posebno uspevajo v kakem kraju. Vsak ne goji vinogradov in vsak nima čebel. Obrtnikov je vedno več vrst, zlasti pa je delo v tovarni razdeljeno vsak dan bolj, da skoro vsak nekaj drugega dela. Trgovec se dandanes tudi ne more pečati z vsem in zato je tudi v trgovini delitev dela vedno večja. Vendar je v glavnem treba deliti proizvodnjo v tri panoge: poljedelstvo, obrt in trgovino (vpr. 81). Vse tri panoge gospodarstva proizvajajo, pridobivajo blago. Poljedelstvo v širšem pomenu pridobiva najrazličnejše prirodne plodove v sirovi obliki, obrt jih predeluje, in trgovina poskrbi, da so vsem dostopni.

O teh treh panogah proizvodnje bomo govorili v prvih letošnjih večerih in si zapomnili njih značilne poteze, njih dobre in slabe strani.

Pri nas na Slovenskem spada večina kmetij k mali kmetiji. V bližini mest in industrijskih krajev se jasno vidi, kako mora kmet s premalo kmetijo iskati kruha drugod. Ali gre sam delat v mesto, v tovarno, ali pa vsaj več svojih otrok pošlje na delo v mesto. Istotako je tak mali kmet mnogokrat prisiljen na izseljevanje ali pa vsaj na to, da začasno išče dela drugod. Iz Prekmurja gredo vsako leto iskat dela na vse strani. Prej so hodili na Ogrsko in v Nemčijo delat na veleposestva, danes iščejo zaslužka drugod. Kmet na prav malih kmetijah se že mnogokrat težko imenuje kmet, ker se po večini mora pečati z drugimi posli. Toda zemljo, ki je ima sicer malo, natanko obdela in izrabi. Velikih kmetij imamo na Slovenskem primeroma malo in ne stoje dobro, ker manjka delavcev, stroj pa še ne pride tako do veljave kot v naprednejših kmetijskih deželah.

Malo obrt pri nas izpodriva velika obrt v vseh tistih strokah, kjer lahko stroj nadomesti orodje in kjer ni delo odvisno samo od človeške ročne spretnosti. Celo čevljarje je velika obrt zelo izpodrinila s svojimi stroji. Nemogoče je, da bi mali obrtnik v vseh slučajih vzdržal v tekmi z veliko obrtjo in industrijo. Rokodelci izginjajo, raste pa število industrijskih delavcev. Velike tovarne skušajo sploh vse, kar spada na kakršenkoli način v njih produkcijo, same izvesti. S tem se proizvodnja poceni, toda mali obrtnik ne dobi kruha. (Bata in njegove tovarne za čevlje.) Za mnoge male obrtnike bi bila edina rešitev, če bi se mojstri združili v zadruga in tako skupno izvrševali veliko obrt. Toda tozadevno so napravljeni komaj prvi poskusi.

Velika trgovina je danes, ko imamo opraviti s svetovnim trgov, neizogibna. Prekomorskega blaga se ne da uvažati v malem, ampak le v velikem. Tako je pred vojno Trst zakladal s kavo vso srednjo Evropo in del Rusije. Druga velika primorska mesta in njih velike trgovine so bila središča za druge prekomorske predmete. Mala trgovina trpi zlasti na tem, da mora kupovati v manjših množinah in dražje, vendar tudi vse male trgovine ne bo izpodrinila velika trgovina, ker je delo male trgovine ravno prodaja na drobno, česar velika trgovina ne vrši razen za svoje posebne predmete.

Razne značilne lastnosti malih in velikih obratov moramo poznati, da vemo, kaj je v socialnem gospodarstvu zdravo in kaj zapisano smrti. Ne bilo bi n. pr. pametno, če bi kdo hotel reševati kako obrt, ki jo bo sčasoma velika obrt gotovo izpodrinila. Pomagati pa je treba tam, kjer se da uspešno zasakati razvoj v novo smer kot n. pr. s skupnim delom v zadrugah itd.

Le če dobro poznamo razna vprašanja iz socialnega gospodarstva, bomo mogli delati z uspehom za boljše razmere v človeški družbi.

Venceslav Winkler:

Jesenska.

*Preljalice. Megla je po hribih,
od nekod večer zvoní,
iz dežja tiho raste trudno lice:
človek čaka in molí.*

*Težka ilovnata pota, težke misli,
v licih je izginil smeh,
rjava cesta se po tihem polju sklanja
kot nad dušo temen greh.*

Drugi dan je vsa vas govorila le o tem dogodku. Stari Mihač je kar se da ponosno hodil gor in dol in petdesetič pripovedoval, kako je ponoči mrcvaril razbojnika. Vselej je nekaj dodal in tako v svojih lastnih očeh in v očeh vaščanov rasel od hipa do hipa v večjega junaka. Pripovedoval je, da je takoj spočetka čul tatu, kako se je prikradel v hišo, a da ga je pustil toliko časa, da se je počutil čisto varnega. Potem šele je nanj navalil, ga obstrelil in komaj napol živ je lump odnesel pete.

Tako je mož vse zmešal in silno otežil sled za pravimi krivci. Iz njegovega pripovedovanja se je dalo sklepati le na enega vlomilca, dasi je vse govorilo za to, da je imel pomagača. Povrhu so bila vsa tla ponesnažena od saj, iz česar ni bilo težko uganiti poti, po kateri je vlomilec došel v hišo.

Vse je seveda ugibalo in iskalo krivca. Moral je biti človek, kateremu so bile razmere v vasi in Mihačevi hiši kolikor toliko znane, ki se je zlasti moral poznati s psom, ki bi se sicer gotovo ne dal tako brez vsega zastrupiti. Eden in drugi se je v mislih ustavil pri zagonetnemu urarju Cifri, ko so prešetavali vaše poštenjake. A ta je hodil z ravnodušnim obrazom po vasi, docela nepoškodovan — in vendar je bil po Mihačevem pripovedovanju tat obstreljen z lovsko puško.

V resnici pa Cifra ni bil tako ravnodušen. Res, da se mu je posrečilo zabrisati sled za seboj, a kljub temu je bil siromak v škripcih. Čisto dobro je vedel, da je njegova usoda v rokah — Cirilovih. Fant, ako ni otroške pameti, je moral vedeti vse. In to ga je grizlo. Z dimnikarčkom, ki se je v mlinu skrit lizal opekline, je imel naslednji večer dolgo posvetovanje.

Doro sta pognala iz njene sobe k teti. V težke misli zatopljen, vedno plašno prisluškujoč sta sedela ob časi žganja in pretehtavala neugodni položaj.

»Potemtakem je le vprašanje, če bo tepec molčal!« — je nadaljeval započeto misel Bine. »Kaj misliš?«

»Zaenkrat bo molčal, ker če bi govoril, bo izdal tudi sebe. Vsak ga bo vprašal, kaj je opolnoči delal tu v grabnu — in na to fantin ne bo rad odgovarjal — le pazi, kar pravim, zaenkrat bo molčal! A s tem ni rečeno, da se nekega dne ne bo premislil.«

»To se pravi, da šva vedno od njega odvisna...«

»Da, to se pravi...«

»Kaj pa, ko bi ga ti skušal pregovoriti — in na kak način sovplesti v slučaj...«

»Ne pojde! Toliko ga poznam. Se mi zdi, da sploh hoče z nami prelomiti.«

Tu se je Cifra spomnil zelo očitnega dejstva, da se mu Ciril zadnje dni odmika in da tudi Dora toži, da ga skoraj več ni. Fantu je pričela menda presedati in išče preloma. Torej s tem ne bo nič!«

»Prokleti poniglavec, povsod je na potu!«

Bine je rekel to z resnično jezo. Spomnil se je živeje, kar je slišal o Cirilovem razmerju do Dore. In to ga je jezilo, kakor da bi bil on prikrajšan radi tega v svojih pravicah...

Nastopil je dolg in globok molk, ki ga je prekinjal le utrinjajoč prasket smrdljive svetiljke.

Slednjič je Bine spregovoril kakor zase:

»Nekaj treba, da narediva, drugače se bojim zlega konca...«

Spogledala sta se in takoj še globlje povesila glavi.

Grda misel je rila obema po glavi, ne da bi se jo kdo upal izreči; so stvari, pred katerimi tudi zločinci trepetajo...

Slednjič je zopet započel Bine, ki je občutil osebno sovraštvo do Cirila.

»Treba mu je zavezati jezik...«

Proč obrnjen je govoril te besede, da se ne bi srečal s Cirilovim prodirljivim pogledom, ki ga je čutil na sebi.

Cifra je pil, pomlaskal z jezikom in slednjič suho potrdil.

»Da.«

»No, in veš, kako?«

»Bi vedel... pa...«

»Pa...?«

»No, saj midva se slednjič le braniva!«

»Jasno! Torej?«

Cifra je iznova pil. Peklenski načrt, ki se mu je morda že kdaj prej porodil v glavi, je sedaj dozoreval. A ni se še prav upal z besedo na dan. Zato je ovinkoval.

»Morda nama Dora more kaj pomagati?«

»Dora, kako?«

»No, ona je magnet, ki fanta potegne sem dol...«

Brez vsega je stopil k vratom in pozval dekleta, naj vstopi. Zopet je zaprl vrata in vprašal:

»Kdaj je rekel Ciril, da pride?«

»Tega nikdar ne pove. Pride, kakor je. Zadnji čas redkeje...«

»Ali kaj misliš, da na praznik pride?«

»Ne vem?«

»Si mu že pisala?«

»Čemu? Saj je sam rad prihajal...«

»No, pa mu sedaj sporoči, da ga prosiš, da te na praznik obišče. Bom že jaz poskrbel, da dobi pismo v roke!«

»Čemu?«

»Od kdaj pa si, dekle, tako radovedna! — Jaz tako hočem, razumeš?«

»Ali mu hočete storiti kaj žalega?«

»Ničesar, kar bi tebe zanimalo. A sedaj ubogaj. Ti napišeš pismo in drugo prepusti meni.«

Zapovedovalno in z odurnim glasom je izrekel Cifra poslednje besede. Pijača in strast je govorila iz njega in dekle je vedelo, da bi mu bilo zaman ugovarjati.

(Konec sledi.)

Venceslav Winkler:

Novemberska.

Po mokrotnih tleh vode teko,
čez polje je rjavina legla
kot bi s čuda žalostno roko
dekle po zadnji roži segla.

Dež v ozračju plašno šepeta.
prav kot drevo vrhu gore sem:
težke, težke megle prek neba
in v mojih vejah tožna pesem.

Vas pod hribom v sivem molku spi.
vse tone v težki mrak večera.
Duša s slutnjo v svet neznan strmi:
nekje v samoti brat umira — — —

Ves bel je danes moj srčni oltar . . .

Ves bel je danes moj srčni oltar;
nobena lučka na njem ne gori —
edini tvoj zvezdni žar
ga z bleskom nebeškim krasi —
o Brezmadežna!

Ves zlat je moj oltar;
tvoja solnčna podoba
na njem trepeče —
podoba tvoja — ljubezen moja,
vir moje tihe sreče.

Brezmadežna!
Vse misli moje danes
pri tebi se mude,
iščejo te želje moje,
pesmi moje te slave — — —

O Mati moja —
ti zvezda nebeške prelesti,
vodi me po beli cesti!
Vrata nedolžne detinske lepote
mi odpri!

O Mali moja,
brezmadežna podoba tvoja
z ubogo dušo mojo
naj se spoji!

Franjo Strah:

Naša vera, ljubezen, zvestoba.

(Ob desetletnici Jugoslavije.)

Kakor sen je utočilo v mrakove pozabljenosti in bridkih spominov zadnje desetletje. Saj ni dolgo, kar se je bilo zgodilo tisto takrat...

V jesenskih dneh, prav tako deževnih in pustih, se je godilo. In smo presenečeno pogledali in pristuhnili... Kaj ni bilo čudno, ko so kar znenada utihnili topovi tam onstran Soče in ni več prihajalo do naših ušes vollo bobnenje v jasnih, čistih popoldnevih tam izza visokih gora. Ko se je kar znenada znašla po naših vaseh razbegla vojska in se je v tisočih pomikala po blatnih cestah in potih in stezah. Vedno nove in nove trume so prihajale izza bojnih poljan in so kakor ogromen val tonile mimo nas v nedogled, proti severu, domov... Takrat je bilo, ko so se po tolikih letih gorja in bridkih dni na bojnih poljanah vračali k svojim dragim naši očetje, bratje, sinovi. Ko so spet stopili k svojim materam in sestrām in do svojih deklet. Ko so po štirih letih prišli in znova prijeli moške mesto žensk za motike, za sekire, za kose in so spet stopali ob naloženih vozovih, ki so se pomikali s pridelki naših polj v kmečke shrambe. Po poljih pa so se takrat razkropili vojaški konji in se pasli kjerkoli in kakor ogromna razpuščena čreda.

Tako je bilo pred desetimi leti. Ko se je povrnil mir med nas. Ko je prišla svoboda.

Svoboda...

Kaj je pomenila svoboda za nas Slovence, ki je nikdar dotlej nismo občutili? Ki smo le sanjali o njej in jo klicali v tožnih klicih iz neznanih dalj? Takrat je ta svoboda pomenila naše vse! Pomenila je povračilo za vsa trpljenja tekom stoletij, pomenila je uresničenje vseh sanj, ki smo jih sanjali toliko vekov vseudilj in vedno bolj, pomenila je doživljanje resnice za vse tisto, kar smo želeli in klicali in prosili in zahtevali od tistih, ki so nam dolga stoletja stali na vratu in nas tlačili k lomu — pomenila je bogastvo, za katerega ni nadoživila na vsem tem lepem božjem svetu!

Pa je tako prešlo deset let. Zamrla je časih lepa pesem, ki se je rodila skupno s svobodo, zamrlo je časih navdušenje, ki je v prvih dneh prekipevalo o vriskih iz grl vseh svobodnih slovenskih sinov, zamrlo je polagoma vse... Kakor da se ni bilo zgodilo pred desetimi leti tisto, o čemer bodo govorili še pozni rodovi naših zanamcev in bo pisano v bukvah našega rodu kot velika stvar, ki nima primere v zgodovini slovenskega naroda!

Tako se je zdelo. Tako je izgledalo. Zato, ker je pač tako, ker je povsem naravno in človeško, da navdušenje mine, če še tako močno in silno. Iz resničnosti življenja se poraja skrb za skrbjo, išče se drobtina za drobtino, naš vsakdanji kruh je težak in grenak. Zato gine navdušenje, ko stopa iz dneva v dan vse bolj resnična in vse bolj bridka podoba vsakdanjega življenja pred oči.

Toda naj gine navdušenje, ki daje zunanji videz in krik! Spomin na tiste dni ne gine, vera v svobodno domovino, v nje srečo in boljšo bodočnost ne gine in ne bo prešla, ljubezen do nje raste, se driga, zvestoba se širi. To pa je vprašanje notranjega človeka in ta človek je tisti, ki bo ohranjal vse ono, kar je potrebno domovini, svobodni, srečni.

Tako naj velja in naj bo!

In je tako prišel dan, ki naj bi bil slavljen in pomnik enega desetletja, kar je Slovenec na svoji zemlji svoj gospod. Zbrali so se gospodje in so določili dneve in snov in prostor, ki naj zadostno potrdi zavest, da smo, da vemo od kdaj smo in zakaj smo. Potlej so zaklicali narodu: Pridi! V Ljubljano pridi, k matjuški vseh Slovencev!

Prišli so.

Celo noč je lilo nad mestom do ranih jutranjih ur. Takrat pa je ponehalo. Rahla megla je legla nad poljem, kakor umito je bilo nebo. Na vzhodu je zažarela zora, potem je polagoma nastajala jutranja zarja za hribi. Kakor nekaj radostnega in v skrito bolečino povilega se je počasi nizalo izza gričev zlato solnce... Kakor težko pričakovana sreča se je kopalo v rdeči zarji in odbijalo žarke vsenaokrog v polje in pod svod.

Potem pa je spet prišla kar znenada izpod neba kaplja, še ena in še ena, več in več, polno... In tako je spet rahlo deževalo, kakor bi rosil blagoslov izpod neba.

Tudi v vremenu je simbol takratnih in zdajšnjih naših dni.

V tistem času so se zbrali na unionskem vrtu Orli in v Akademskem domu Orlice. Ne mnogo. Toda spričo okolnosti dovolj.

Po cestah pa se je bil zbral narod. Vse od Uniona čez frančiškanski most tja do stolne cerkve je stala ob cesti množica občinstva. Med gostim špalirjem se je nato pomikal sprevod. Vmes pa je padal rahel dež...

Naprej so poslali zanosnega fanta s Posavja. V narodni noši je nosil državno zastavo. Še dve slovenski zastavi sta šli za njo, bili sta s črnino oviti: naša Koroška, naše Primorje... In potem še troje zastav. Manjših, takisto v črne trakove zastrtih. To je Reka, Trst, Gorica... Tako so poslali naprej one, ki jih še ni med nami, ki niso še mnogo pili iz studenca svobodnih... Tiste, ki so le par dni zadikali svobodni, ki so le z enim očesom in za hip pogledali v svobodne dni — da so potem utonili v še hujšo temo, v še bolj silno gorje, kakor ga je slovenski rod kdajkoli doživljal.

Nato dve četi Orlov. Na čelu zastave, Najprej ona J. O. Z., potem še tri bele, ki tvorijo eno samo S. O. Z. Pa še ostali prapori in predsedstvo J. O. Z. in S. O. Z.

Orlice. Takisto dvoje kreplih čet, samih izbranih deklet. Spredej desetorica novih krojev, ki jih šele bodočnost čaka.

Potem so sledile zastave, stare, častiljive zastave naših prosvet, kakšnih osem. In zastopniki. In narodne noše. In ljudstvo, ljudstvo...

V stolnico so šli, kjer je slovesno sv. mašo opravil naš priljubljeni vladika. Prej pa je še povedal pridigar, da naj bo Kristus kralj naših duš in src. In je še dejal, da molimo, molimo za to domovino svobodno, da bo tudi vnaprej obstala in da bo tudi v njej zavladal — Kristus Kralj.

Potem so se vračali prav takisto. In so zborovali v Unionu, so govorili tisti, ki znajo in so znali tudi takrat, ko je šlo za našo svobodo, pred desetimi leti.

Tako se je praznovalo v Ljubljani za spomin, ko je bilo prešlo deset let, kar je Slovenec na svoji zemlji svoj gospod.

Pa še eno sem mislil ob teh dneh: tudi za nas Orle pomeni to desetletje svoj jubilej. Saj smo se tistikrat ob prevratu, pred desetimi leti, tudi mi prerodili, nanovo zaživeli, vzleteli pod solnčno in svobodno nebo majke Jugoslavije. Pa bi se moral utrniti v naših očeh, v naših dušah vsaj majhen pogled, majhen spomin na nas same in tiste naše velike dni, ko smo nanovo vzrasli in vzleteli. Ali se je utrnilo? Morda se je komu, morda se je večim, moralo bi se pač vsakomur!

Znova bi morala zagoreti vera v našo moč in silo, kakor vroč plamen bi morala objeti srca in duše; zaživeti bi morala nova ljubezen do dela in do vsega, pa še do samega sebe, ker baš ljubezen tone nekam v brezno in bo skoraj umrla v ljudeh. Ali ne občutite tega, fantje?

Saj srečujete zunaj na cesti ob vsakem koraku takšne ljudi: brez ljubezni, brez duše, brez vsega ... Tudi mladi ljudje so vmes.

Mi pa postajamo in se niti ne ganemo časih. Kakor da nimamo oči. Pa je vendar ravno nam Orlom treba videnja v vse kotičke človeških duš. In še je treba, da smo mi tisti, ki sejemo ljubezen, ki gojimo vero do vsega. Mi, fantje, ki smo vendar še mladi, vsi polni ognja in sile. Pojdimo torej, poiščimo znova vere, ki bo živa in resnična; poiščimo ljubezni, tople in ogrevajoče.

Kjer bo živa vera in topla ljubezen, tam bo tudi zvestoba, resnična in trajna zvestoba. In take išče od nas i domovina i orlovstvo.

Orli pri Sv. Vidu v Clevelandu (18. 3. 1928).

Poskusimo.

Ne vemo, kako je to: varčevali bi radi, pa ne upamo začeti; potem bi se nam še slabše godilo, mislimo. Morda pa ne znamo? Seveda je tudi za varčevanje treba znanja in nekaj izobrazbe; vsaj toliko, da iz sebe začutimo potrebo in spoznamo koristnost varčevanja. Gledamo jih, naše starejše, kako gospodarijo; pa so premožni in večidel zadovoljni. In še: kako so iz skromne slovenske kmetijske bajte prišli na vodilna mesta. Zakaj? Ne zato, ker so s seboj že denar prinesli, pač pa zato, ker so poznali čut varčevanja in pravega gospodarjenja; takim se lahko zaupa uprava in trezna sodba.

Še enkrat: zanašamo se na druge, da nam bodo že povedali, kdaj bo treba začeti z varčevanjem. Še vedno čakamo nekoga, ki bo za nas hranil. Zdaj pa zares poskusimo sami, pri malem in pri sebi. Bomo vendar dovolj močni za to; sicer, če smo pa steklo: zdrobi nas življenje! Težka je borba, ki jo imamo s seboj. Narava naša, kako nas sili in vabi v razsipanje, uživanje in razmetavanje. In še: v posnemanje in nepremišljenost. Stoj, naše je vodstvo, naša beseda! Kje si, volja naša?

Delamo. Dneve in leta: s težkim plugom, trdo sekiro; pri stroju in pod zemljo; ob knjigi, v pisarni in v družbi. Saj si prislužimo, da moremo živeti; večkrat celo pomanjkanja ne poznamo. Čemu bi danes vesel ne bil, če si lahko? Jutrišnji dan si spet novih denarjev prislužiš! Najkroži denar, naj pomaga; čemu bi ležal v hranilniku! Zakaj bi si sam življenje težko delal?

Resnično: ne samo delo, to je premalo! Ne vemo, kaj bo jutri! Kdo ve, če bo stroj še tekel, če bo plug še oral? Mar zaupaš, da boš jutri še zdrav in živ in močan? Pridejo leta in ne boš več za delo; kako boš živel? Si sam? Kako pa, če imaš družino? Varuj nas Bog, torej naprej naj gledamo, na pozna leta naj mislimo, ki niti prvih lepih let nimamo, ki tedaj niti mladosti prosto uživati ne moremo! Pa je tako, dolžnost je to in je življenje!

Za ves naš napredek je poleg dela tudi varčevanje potrebno. Pravijo, da je težko, pa je res! Varčevati se pravi, tako gospodariti, da manj trošimo, kakor pa prejemamo. Ali: urejati in držati pravo razmerje med prejemki in izdatki. Kakor javna gospodarstva sestavljajo zanaprej proračune, v katerih označujejo vse dohodke, izdatke in preostanke (primanjkljaj ali prebitok), tako je treba vsakemu posebej sestavljati svoj osebni proračun. Če je ta proračun pravilno izravnal, potem ni težko del dohodkov, ki presegajo izdatke, položiti za prihodnost — v hranilnik. Izdatke, ki jih imaš, prav lahko že vnaprej določiš za vsak mesec. Ravnati pa se moraš seveda po svojih dohodkih. Njim primerno boš določil, kje in za kakšno stvar boš potrošil. Zdaj bo jasno, zakaj je smešno, če nosi delavec svilen obleko, ali bogataš raševino; iz čisto gospodarskega stališča, da se izdatki ravna po dohodkih.

Ena pot, ki vodi k varčevanju, je ta: da si svoje dohodke povečamo in pomnožimo; morali bi zato svoje delovne moči pomnožiti. To pa ni vedno in vsakemu mogoče. Če že z delom porabiš ves čas in vse sile, ne moreš po tej poti svojih dohodkov pri najboljši volji povečati. Lažja je tale druga pot: svoje izdatke zmanjšamo in svojo udobnost prikrajšujemo.

Izdatkov je cela vrsta, ki redno morajo biti. So pa tudi taki, ki niso nujni in bi jih lahko pogrešali. Samo sebe pogledajmo, premislimo in preudarimo!

Da ne boš pri svojih izdatkih potraten in nepremišljen, prisvoji si teh par misli: Za vsak denar, ki ga izdaš, preudari, kako dolgo si čakal, da si si ga prislužil; kako težko je bilo delo in trud, preden si ga dobil. In še: ali boš mogel pogrešati izdatek in bi ga morda za kako drugo stvar mogel bolje porabiti; kdaj bo spet prilika, da prideš do novih denarjev.

Pravijo: kadar trosiš denar, ga v roki dvakrat obrni. Za vsako stvar, ki si jo nabavljaš, dobro premisli: ali ti je potrebna; morda bi brez nje tudi opravil? Ali ti je koristna; so stvari, ki so brez pomena, le radi drugih; ali je primerna tvojim letom, izobrazbi, službi, osebi, značaju; prav pogosto si namreč kupujemo stvari, ki nas smešijo, ponižujejo.

Je težko to? Neprijetno? Seveda je, pa je za šolo življenja potrebno. Tu boš preskusil svojo samostojnost in samozavest, o kateri vedno govoriš. Tu boš dobil vzpodbude za delo in vero v uspehe.

Je to računarstvo? Mar vodi stran od duše, od značajev, v kako vsakdanjost? Ne! Glej, tudi Cerkev ima zidane podstavke in je ni brez stvari, brez človeka. Kako bo značaj in duša brez urejenega, močnega telesnega življenja?

Franjo Strah:

Utrinki s pota.

(Obisk prestolice.)

V Ljubljani smo sedli na vlak zvečer in smo se dol vozili prav vso noč in še do sredi dopoldneva. Ob desetih sledeči dan je šele vstal pred nami Belgrad in smo se čez Savo zapeljali vanj in obstali na postaji.

Povabili so nas bili. In je šlo tja dol šest Orlov v kroju in tri Orlice v kroju, pa še zastava J. O. Z. Takšna je bila orlovska deputacija na proslavi desetletnice proboja solunske fronte.

Tam doli ne poznajo sprejema, vsaj v našem smislu ne. Oni sprejemajo z godbo in parado le ministre in njim podobne visoke gospode. Pa so naši fantje kar pograbili kovčge in so šli mirno svojo pot in ni nihče v Belgradu vedel, kako, kakšna in kdaj se je tja dol pripeljala četica slovenskih Orlov, ki je bila uradno povabljen... Če so pa takšne navade tam!

Belgrad bi bil rad, pa ni, toda enkrat bo lepo mesto. Najlepše na Balkanu. Če bo takrat že imel smisel za organizacijo, ne vem; zdaj za gotovo vem, da ga še nima. Niti malo ne. Obstoja le navadna pot in ureditev na papirju, toda brez duše, brez življenja. Če se ne bi rinil s komolci in iskal vsak sam, odnosno eden za vse, cela deputacija bi bila spala sredi ulice, na kamenju. Kaj zato, da so jo povabili uradno. S tem je ta reč zanje že opravljena, kdo se bo še nadalje brigal.

Če si prašal policaja ali kogarkoli, kje bo šel sprevod, kje se bo zbral, — živ krst ti ni vedel povedati. Niti časopisi niso prinesli najmanje črke o tem. Pa so se vendar tisto nedeljo dopoldne zbrali počasi vsi na enem kraju in se je potlej uro kasneje razvil sprevod.

Slovence so hoteli z Orli vred pritisniti tik ob Sokole, češ to je eno, Orel in Sokol. No, ta reč se je potlej le nekako uredila, ko je krepko nastopil poslanec Zebot.

Pa je tako ob tisti priliki korakala skozi belgrajske ulice tudi skromna slovenska skupina. Nekaj Orlov, Orlic, par zastav, skupek fantov v narodnih nošah ter še nekoliko civilistov.

Toda kakor je bila skupina majhna, bila je toplo pozdravljena. Toliko klicanja in vzklikanja ni doživela še katere druga skupina v sprevodu. In časopisni kolporterji so jo koj ob prihodu na zbirališče ujeli na fotografsko ploščo. Drugi dan pa so časniki poročali o Slovencih, kako so to čisti ljudje, ko nosijo take lepe, čisto bele srajce...

Slovenski Orel in bela srajca slovenske narodne noše sta utrnila in poglobila miselnost onih na jugu o nas. Vsaj za hip, za tiste dni!

Popolodne se je vsa družba zapeljala čez Savo in po Donavi v Zemun. Bilo nas je okrog 50 Slovencev. Peli smo in vriskali, da so prislunili ljudje in gledali, odkod, kam in kdo. Mi pa smo obstali sredi ulice in od zidovja je odjeknila prelepa:

Naša mati je Slovenija,
slovenske zemlje zvest sem sin!

Potem pa smo jo orali dalje in peli vso pot. Tja nekam v predmestje so nas peljali tisti, ki so jim znane že vse ulice v prestolici in v Zemunu in vse vasi okrog njih. Zasedli smo senčnat vrt in spet je orila slovenska pesem vse do večera.

In zgodilo se je še, da je na istem vrtu koncertirala godba na pihala, ki je, čujte! — tudi našo orlovsko himno znala! In kako znala! Prav imenitno jo je zaigrala, ko smo jo prosili. In z obilnim ploskom smo nagradili tiste godce, da so jo zapiskali še enkrat. Tam doli na jugu, v Zemunu — orlovsko himno! Dovršeno, točno, navdušeno!

Dogodek vsekakor!

Tam daleč zunaj mesta je vojaško vežbališče in tja ven smo hiteli v ponedeljek. Vojaška parada je bila, kakor je še ni videl nihče izmed nas, pa tudi Belgrad sam ne. Eno uro so na času spet primaknili, to mora biti menda. Sicer je pa spet res, da je pri stotisočih, kolikor se jih je tam okoli nabralo, pač nemogoče vzdržati reda in točnih časov.

Prostor so nekako ogradili za silo z nekakšnimi palicami, Določili so tudi prostore organizacijam, kjer naj bi parade gledale. Za J. O. Z. takšnega prostora ni bilo. So pozabili. Pa naši, ne oni. Poslati namreč pravočasno prijavo tja dol. In tako so nas pobasali kar tja, kjer je bilo na tabli pisano: »za Sokole«. Seveda so se Sokoli jezili, toda komandant sporeda, visok častnik, je trdovratno trdil: »Pa svejedno gospodo! Orao i Soko, kulturne i nacionalne su to organizacije, i jedna i druga!«

No, tisti prostor je ostal kljub lepim besdam končno docela prazen. Niti Orlov ni bilo tam, niti Sokolov. Ker je množica strgala orožniški kordon in je vdrla pred planke. In je potem vsak iskal boljšega prostora, kakor je vedel in znal.

Zvečer smo nabasali kovčke, jih krepko stisnili in smo šli na kolodvor in domov. Slavnost je bila končana in naše doživetje tudi.

D. Ulaga:

Na deveti olimpijadi.

Po dolgi vožnji smo vendar enkrat prekoračili nemško-holandsko mejo. Nič sitnosti ni bilo. Z radovednostjo smo si ogledovali železničarje s čudnimi kapami, nove napise in smo poslušali holandski jezik. Zelo je podoben nemškemu. Kmalu smo dospeli sredi dežele. Skozi okna smo gledali neizmerno nižino, vasi in mesta. Tu in tam je bila kakšna vzpnina, nasipu podobna. »Menda gre gori cesta,« bi mislil človek. Ali kmalu zagledaš bela jadra na »cesti«, ki pa je vodena. — Kakor na Slovenskem cerkvice, tako so posejani po Holandski znameniti mlini na veter. Deželi dajejo tipičen, prijazen značaj.

Amsterdam! Pozdravljeno veliko mesto, ki te je doletela čast olimpijskih iger! Po širokih cestah hodijo ljudje z vsega sveta: resni Finci, kričavi Italijani, Japonci, Kanadčani... in še nešteti iz štiridesetih držav peterih delov zemlje. Povsod vise bele zastave s peterimi obroči. Evropo, Azijo, Afriko, Avstralijo in Ameriko predstavljajo ti raznobarvni obroči.

Ob robu mesta se dviguje ponosni stadion. Ogromno zidovje naredi vtis trdnjave. Ob maratonski tribuni stoji 46 m visok stolp. Na vrhu je postavljen velik žrtvenik v obliki skled. Podnevi je videti temen dim, ki se vali proti nebu, ponoči pa je stolp kakor svetilnik.

* * *

Otvoritev. Narodi so zasedli prav vse tribune. Krog 400 m dolgega tekališča je videti širok, enakomerno se dvigajoč pas človeških glav. Prav visoko zgoraj nad zidom pa se igra veter s številnimi zastavami. Do minute točno so začeli. Prišel je kralj. Ko je ponchalo pozdravljanje, so se oglasili tisočeri pevci v areni. Peli so stare nabožne pesmi. Sledila je olimpijska koračnica in tej defilacija tekmovalcev. Tako čudno doživetje je bilo gledati najboljše sinove in hčere 36 držav. Prav iz srca so prihajali pozdravi 60 tisočih vsem in vsakemu v areni: Fincev in Japoncem, Turkom in Avstralcem, Jugoslovanom in Angležem... Dolgo časa so korakali: nekaterih je bilo 300, drugih samo deset. A vendar so prišli vsi: iz bogate Amerike in iz revne Grške, črnici in belokožci.

Vršila se je olimpijska zaprisedga. Tekmovalci so obljubili, da ne tekmujejo za denar, temveč za čast naroda, čigar barve nosijo na prsih. Takrat so se oglasili fanfaristi na maratonskem stolpu, oglasili so se topovi in godba, zleteli so tisoči golobi naznaniti svetu, da je olimpijada otvorjena.

* * *

Drugega dne smo zopet sedeli na tribunah. V rokah je imel vsakdo spored, kjer je bilo napisano, kaj se bo danes vršilo, katero številko nosi posamezni tekač, kdaj bo skok v višino itd. In kakor je bilo napisano, tako se je zgodilo. Že nekaj minut pred začetkom so se pojavljali v areni tekmovalci. Dolgoletna želja, da bi videl svetovno znane junake, se je uresničila: tukaj stoji nezlomljivi tekač Nurmi, tam »tekačica Vzhoda« Hitomi, ki se pogovarja z Hubbardom.

Nad 800 moč in žena je tekmovalo v lahki atletiki. Osem dni so tekmovali in so absolvirali vse, kakor je bilo zapisano. Prvega dne se je vršil finale (končni boj) v suvanju krogle. V prvi skupini je suval med drugimi tudi Hirschfeld. Daleč je sunil in namška zastavica je ponosno kazala, da je Hirschfeld dober. Nemci v veselju kričijo.

Pa pride Američan Kuck in sune kroglo 15-87 m. S tem je postavil nov rekord. Američani kričijo, Nemci so poparjeni. Prva zmaga! Na velikanski deski se prikaže ime Kucka in njegov uspeh. Na visok jambor potegnejo amerikansko zastavo. Klicar naznani zmago, godba zaigra amerikansko himno. Narodi se spoštljivo dvignejo, tekme se prekinejo. Mir zavlada v stadionu; vse to na čast zmagovalcu. O, velikokrat sem še slišal potem amerikansko himno, saj so dosegli največ zmag...

Tako je bilo tudi s skokom v višino. Zmagal je zopet Američan King. Skočil je 1-94 m. Najlepše so bile tekme v tekih. Na 10.000 so se dajali najboljši: Nurmi, Ritola (oba Finca) in Wide (Šved). Nurmi, ki teče čudno lahko, je zmagal v 30' 18 $\frac{1}{5}$ ". Tekel je skozi cilj svež in kar naprej v podzemski hodnik. Še fotografi ga niso mogli doiti. — Lahko si mislite, kakšen je bil boj na 100 m. Ko so si stali nasproti samo šesteri. Kot da bi znoreli, so zdirjali po strelu. Masa gledavcev je bila silno nervozna. Niti dihati niso upali. Samo 10 sekund in štiri petinke je trajal boj: Williams je prvi. Kanadčani kričijo in mahajo z zastavicami, pijani v veselju.

Tudi dekleta so tekmovala. Med njimi Poljakinja Konopacka, ki je dosegla edino zmago za Slovane. Vrgla je disk 39-62 m daleč. V teku na 800 m je nastopila tudi Japonka Hitomi. Po napornem boju jo je premagala Nemka Radke. Hitomi je padla na cilju v nezavest, Radke pa je jokala v veselju.

Tako se je vršilo 24 lahkoatletskih tekmovanj. Vsak dan so postavili kak nov rekord, vsak dan pa so bili tudi stari rekorderji premagani. Med njimi dr. Peltzer, Hubbard, Paddock. Slišal sem vse mogoče državne himne od poskočne kanadaske do resne japonske. Zadnjega dne se je vršil maratonski tek. Nad 60 mož se je podalo na 42 km dolgo pot. Med njimi tudi Jugoslovian Štefanovič. Spoznal sem ga po vojaški šajkači. Tekalci so tekli po okolici Amsterdama. Dolgo smo čakali — 42 km je vendar daleč. Prvi se vrne v stadion Alžirec (francoski državljani) El Quafi. Svojo pot je pretekel v dveh urah 32' 57". Burno so ga pozdravljali. Bog ve, če je slišal te pozdrave, saj je bil truden, da je komaj gledal. Vendar je imel blaženo zavest — zmagal sem.

V naslednjem tednu so se vršile razne prireditve. Nemci so poslali na olimpijado 100 visokošolcev, deklet in fantov. S seboj so imeli majhno godbo iz kitar, piščali, gosli, tub itd. S posmijo so prikorakala rjava telesa na travnik. Fantje so metal kopje. Po 25 naenkrat iz čelne vrste. Čudno lepo so frčala kopja po zraku, dokler se niso zasadila v zemljo. Dekleta pa so odgovorila od druge strani z žogo. In zopet so pokazali fantje gimnastične vaje, boksanje, tek itd. Ob koncu pa so se združili vsi v gimnastični zbor. Fantje z bobni, dekleta s činelami. Dovršena sestava in brezhibna izvedba, združena s spremljavo stare glasbe je naredila globok vtis.

Tudi nekdanj v Olimpu so delali tako: v teku in skoku so merili svoje telesne sile, v gimnastičnih zborih pa so kazali duhovne vrednote.

ORGANIZACIJA

Mednarodni orlovski tabor v Pragi.

Češki Orli in njih obsežno delo, ki se je zlasti vidno izražalo o priliki brnskih dni l. 1922., so nam Slovencem znani, njih velika bratska ljubezen do Slovencev se je takrat vidno izkazala. Zato vsega tega ni treba posebej poudarjati, ko spet stojimo pred velikimi pripravi českih orlovskih armad za

Svetovaelavske Dny Orelstva,

ki bodo od 1. do 8. julija prihodnje leto v Pragi. Ob tej priliki bo spet zbran cvet češke mladine v mnogih tisočih v zlati Pragi, kakor je bil l. 1922. v Brnu. Poleg češke mladine, ki v združenih vrstah koraka pod orlovsko zastavo, bo prišla k matjuški Pragi v goste tudi katoliška mladina ostalih narodov. Lahko rečemo, da se bo skozi praške ulice tistikrat pomikalo v večih sprevodih do

100.000 fantov in deklet

v najrazličnejših orlovskih krogih iz mnogih držav, v najbolj pestrih narodnih nošah vseh slovanskih narodov. Povabljeni so že vse večje katoliške telovadne

organizacije z vsega sveta, celó Japonci bodo poslali najbrž svoje zastopstvo. Jasno, da bodo v obilnem številu zastopani tudi Jugoslovani, saj je znano, kako radi

Slovenci gremo v Prago

in kako že težko čakamo, da se špet snidemo z našimi severnimi brati, da se znova navdušimo ob njih moči in sili, da ponovno dokumentiramo slovansko vzajemnost in zlasti orlovsko skupnost vseh bratov Orlov in sester Orlic širom sveta.

Kako se pripravljajo Čehi.

Bratski češki Orel se že zdaj na to veliko orlovsko prireditve skrbno pripravlja. Že zdaj so v teku obširne priprave, čeravno nas loči od prireditve še dobrih osem mesecev. Glasilo češkega Orla, polmesečnik »Orel«, že nekaj mesecev sem prinaša stalno in zelo obsežno rubriko, v kateri se podrobno piše o vseh pripravah, se navdušuje članstvo in poziva k skrbnemu delu v tej smeri, da bo Praga res dokazala vsemu svetu in svoji domovini, da je češki narod v pretežni večini katoliški in da je ni sile, ki bi to katoliško zavest zlomila. Poleg tega izhaja tudi posebna »Orlovska tiskovna služba«, ki se po večini posveča vprašanju praškega tabora. Odsekom so že izdana navodila, kako vršiti uspešno in vsestransko propagando med ljudstvom. Prirejajo se telovadni tečaji po vseh orlovskih edinicah. Zbirajo se prispevki za poseben finančni sklad, ki je dosegel v teku par mesecev že vsoto 300.000 Kč ter se bo gotovo še znatno zvišal. Ta sklad ima namen, vsej prireditvi dati solidno gospodarsko podlago. Čehi so najeli za eno leto od države ogromni stadion v Pragi, ki more v areno sprejeti do

10.000 telovadcev

in okrog 100.000 gledalcev. Gotovo je, da bo nastopilo res veliko število telovadcev, saj je teh že v Brnu bilo okrog 5000. Od takrat pa se je Orel znatno okrepil, število članstva pomnožilo. Poleg tega bo tudi udeležba iz inozemstva večja, dasi je bila že takrat velika.

Priprave Jugoslovancev.

V Jugoslaviji se priprave za izlet v Prago vrše deljeno: v Zagrebu za Hrvate, v Ljubljani za Slovence. Hrvatje pravijo, da bodo poslali na Češko najmanj 2000 oseb. V Pragi bodo topot prvič nastopili pri tekmah. Hrvate je obiskal delegat čeških Orlov, da so se o vsem pogovorili glede Prage. Tudi pri Slovencih se je ta odposlanec oglasil. Vendar pa sta kljub temu potovala že enkrat v Prago letos poleti dva delegata J. O. Z. Bila sta to načelnik J. O. Z. br. Kermavner ter naš že preizkušeni organizator takih orlovskih izletov, br. Hafner, župnik v Starem trgu. Br. Kermavner je uredil s Čehi vsa vprašanja, ki tičejo samega nastopa, zlasti telovadnih vaj in tekem, br. Hafner pa je v glavnem že vse pripravil glede našega izleta sploh. Ogledal si je vso pot, ki jo bodo naši izletniki prepotovali, dobil primerna prenočišča v Pragi itd. Vse to je bilo urejeno že pred meseci in je prvi javni oklic za Prago izšel že začetkom julija v »Slovenec« z obširnimi in zanimivimi popisom vsega izleta.

Kje in kako bomo šli.

Načrt našega potovanja je tak, da si bomo poleg Prage ogledali še znaten del čeških dežel. Nazaj se bomo peljali po drugi progi, da bodo tako izletniki videli več sveta in lepih krajev. Šli pa bomo iz Ljubljane čez Maribor—Dunaj—Brno—Olomuc v Prago. Vračamo se čez Budjeovice—Linz—Judenburg—Gospo sveto—Celovec. V Celovcu se ločimo. Del izletnikov potuje preko Dravograda in Maribora, ostali pa preko Jesenic in Ljubljane. Vsa ta pot s prehrano, bi-

vanjem v Pragi, prenočiščem in hrano v Pragi stane le 650 Din za telovadce, 750 Din za vse ostale. Prenosišča so mišljena na slámnjačah, hrana iz vojaških kuhinj, ki jih vzamemo s kuharji vred seboj. Kdor pa bi želel boljša prenočišča in morda potovanje v II. razredu, ta plača nekoliko več. Lahko si torej vsak poljudno izbere: vse navedeno in za ceno, ki je zgoraj navedena, ali pa morda stan in hrano v konviktu, kar stane z vožnjo II. razreda 1050 Din; isto privatno 1150 Din, v hotelu 1350 Din in tudi več. Vse navedene cene pa veljajo le za tiste, ki se pravočasno, t. j.

do konca novembra 1928

prijavi in obenem pošljejo tretjino vsote kot prvi obrok. Pozneje priglašeni bi morali dodati za II. razred 200 Din, za III. razred pa 125 Din. V interesu vsakega posameznika je torej, da se prijavi pravočasno na naslov:

J. O. Z. v Ljubljani, Ljudski dom.

Računamo, da se bo potovanja v Prago udeležilo najmanj 1600—2000 Slovencev. Toliko jih je tudi treba, da dobimo takšne ugodnosti, ki potem omogočajo tako male stroške za posameznike, kakor smo jih zgoraj navedli.

Naše priprave za Prago.

Pri Jugoslovanski orlovski zvezi se je osnoval posebni tehnični odbor, ki bo vodil tudi za Prago vse one priprave, ki so zgolj telovadnega značaja. Sama organizacija in vodstvo izleta je poverjeno župniku br. J. Hafnerju, dočim vodi vso propagando in informacijske posle glede vseh priprav za tabor v Pragi br. Fr. Strah. — Doslej je priglašanih 179 in sicer 100 telovadcev in 79 ostalih. Med temi je 154 moških in 25 žensk. J. O. Z. prosi vse odseke, da v svojem delokrogu poagitirajo za Prago ter takoj sporoče imena onih, ki se nameravajo izleta udeležiti. Zlasti prosimo one odseke, ki nameravajo v Prago poslati tekmovalno vrsto, da takoj sporoče imena tekmovalcev. Kakor vemo, je že več odsekov osnovalo posebne fonde za Prago, kjer si zbirajo denarna sredstva za izletnike. Kjer takih fondov še nimajo, naj jih takoj še pred zimo ustanove. V te fonde naj se zbirajo prostovoljni prispevki, prispevki odseka in morda gotovi odstotki od prireditvev. Tudi čebeličarji naj store svojo dolžnost.

Bojazen radi orlovskih dni v Pragi.

Kako mogočno odmeva tako krepka organizirana prireditvev orlovstva in kako ta vpliva tudi na nasprotnike, izpričuje med drugim tudi dejstvo, da je češko sokolstvo napovedalo za iste dneve, kot se v Pragi vršijo »Svetovavlavski dnevi Orelstva«, svoj izlet v Plzen na Češkem. Delavske socialistične organizacije (D. T. Z.) pa napovedujejo v istih dneh izlet na Dunaj. Tako upajo oboji, da bodo vsaj del svojega članstva odtegnili orlovskim prireditvam v Pragi, ter jim tako prikrili velik napredek in silo češkega Orla.

Udeležba inozemcev v Pragi.

Brez dvoma bo najmočnejše zastopana Jugoslavija. Poleg nje bo morda največ udeležencev poslala Amerika. Tam namreč obstoja precej močna organizacija »Češkega katoliškega Sokola«, ki je bil tudi leta 1922. v Brnu številno zastopan. Med tamkajšnjimi društvi se že dalj časa mudi v svrhu propagande in organizacije izleta br. profesor Mádl iz Prage. Iz Francije se je prigrasilo že 50 društev. Tudi Belgijci bodo prišli v večjem številu, govori se celo, da pridejo v Prago vsa belgijska katoliška društva, kjer nameravajo sodelovati pri telovadnih tekmah. Znano je, da se v Belgiji društva predvsem bavijo z gimnastiko in da so v tem na pre-

cejšnji višini. Tudi med Nemci in Švicarji vlada za praški tabor izredno zanimanje. Pri Poljakihi sta se oglasila dva zastopnika češkega Orla (br. Lička in br. Striž) in je gotovo, da se Poljaki udeležijo orlovskih dni v Pragi v precejšnjem številu. Med njimi vodi priprave za izlet sam kardinal Hlond, kateri se je nedavno mudil tudi v Ljubljani na svojem potovanju v Rim. Pričakuje se udeležba tudi iz Holandije, Španije, Italije, da, celo Japonci se zanimajo za praški izlet. V Španiji se je v svrhu izleta mudil br. Vahaly ter stopil v stik s tamkajšnjimi činitelji katoliških organizacij, zlasti s katoliškimi skavti in katoliškimi vseučiliščniki.

Akademija Slov. orlovske in orliške zveze

se je ob priliki slavnostne proslave našega osvobojenja vršila v Ljubljani, v veliki dvorani hotela Union. Udeležili so se je med drugim številnim občinstvom tudi mnogi odlični gospodje zastopniki raznih oblasti: državne, cerkvene, vojaške. Udeležil se je tudi g. kardinal Hlond, primas Poljske, ki se je baš tiste dni mudil v Ljubljani. Akademija je bila zamišljena kot slavnostna prireditev ob priliki desetletnice svobode ter je bil tudi nje program temu dejstvu primeren. Izvajale so se med drugim tudi »Tri doby česke zemi«, ki so že svojčas vzbudile na akademijah J. O. Z. obilo priznanja in navdušenja. Tako tudi topot. Všeč so bile gledalcem tudi posebne vaje, ki so jih Orlice vadile ob spremstvu harmonike. Vaje predstavljajo neke vrste narodni ples, ritmično rajanje; vzbudile so tako navdušenje ter povzročile tak plosk občinstva, kot še ne pomni tega unionska dvorana. Vendar se kljub temu vaje niso ponavljale. Kot zaključek akademije je bila na programu slika, odnosno prizor poklonitve zastav in orlovstva državni zastavi in domovini.

Tečaji J. O. Z.

V dneh 22. okt. do 3. nov. se je vršil že drugi tehnični tečaj J. O. Z. namenjen za okrožne vaditelje. Tečaja se je udeležilo 11 okrožnih načelnikov, odnosno vaditeljev. Predelavala se je splošna telovadna snov, deloma pa tudi že snov za Prago. — Prihodnja dva telovadna tečaja se bosta vršila v dneh 19. do 24. nov. in od 26. nov. do 1. dec. Obakrat se bodo vadile in razlagale predvsem orodne vaje za praški tabor. Pozneje se bodo vršili še posebni tečaji za telovadce, ki nameravajo nastopiti v Pragi pri mednarodnih tekmah.

Tehnični odbor J. O. Z.

je bil začetkom novembra osnovan. Odbor tvorijo: načelnik J. O. Z. br. Kermavner, načelnik S. O. Z. br. Hvale, br. Mencej ter načelnica Slov. orliške zveze s. Remčeva. Ta tehnični odbor ima zlasti namen, pripravljati vse potrebno glede mednarodnega tabora v Ljubljani leta 1931., vodil bo pa obenem tudi priprave telovadnega značaja za mednarodni tabor v Pragi leta 1929.

Franjo Orel: Naša organizatorična naloga.

Vsak zaveden Orel se gotovo veseli krasnih uspehov, ki jih dosega naša organizacija na polju izobrazbe in vzgoje pri slovenski mladini. Koliko vnetih in požrtvovalnih prosvetnih delavcev je že izšlo iz orlovskih vrst! Koliko je pa tudi fantov, ki bi takorekoč utionili v vsakdanjem vrvenju ter zašli na slaba pota, ako ne bi jih naša organizacija pritegnila v svoje vrste!

Če je orlovstvo kdaj bilo potrebno, je gotovo najbolj v sedanjem času, ko vse hlepi samo po zabavi in uživanju, dočim je za resno izobraževalno delo malokomu mar. Verska mlačnost in pretirana svobodoljubnost je prav

tako kot v mestih razširjena že tudi po deželi; zato ni čudno, če mnogi skrbni voditelji in vzgojitelji s strahom gledajo v bodočnost in vprašujejo, kaj bo z našo mladino, če bo šlo tako naprej. Potem pa tista pretirana skrb za telesno lepoto in sport. Res, potrebno je skrbeti za zdravje, moč in prožnost telesa, a poleg tega se ne sme pozabiti na duševno izobrazbo, kar dandanes — žal — premnogi storijo! Orlovstvo pa hoče negovati telesne in duševne sile v pravem razmerju, po načelu: »Telesa moč, duha krepost!« Zato bi pa tudi ne smelo biti župnije, v kateri Orel ne bi imel svojega gnezda! Peti katoliški shod, ki se je vršil leta 1923., je izprevidel važnost mladinske organizacije in sprejel sklep: v vsako župnijo orlovski odsek! Ali se je to po petih letih že uresničilo? Poglejmo!

V lavantinski škofiji, t. j. na Štajerskem, je še dve tretjini župnij, ki nimajo Orla. Na Kranjskem je v tem oziru seveda precej boljše. Torej imamo še veliko nalogo v organizatoričnem oziru, da izpeljemo fantovsko organizacijo do zadnje župnije.

Kako, bratje, izvršujemo to nalogo? Koliko smo že storili za napredek in širjenje orlovске ideje?

Resnica je, da je ponekod težko začeti. Manjka prostorov, nezaupanje ljudstva, razna nasprotovanja ovirajo, posebno pa primanjkuje navdušenih fantov-voditeljev, ki bi zlasti s svojim zgledom še druge pritegnili. Ker baš to moramo predvsem imeti pred očmi, ko ustanavljamo nove odseke, da je vsaj par fantov takih, ki imajo res veselje za delo ter nekaj znanja in sposobnosti za vodstvo. Kjer teh ni, je odsek že vnaprej obsojen, da izhira. Zato so gotovo priporočljivi posebni tečaji in predavanja za neorganizirane fante, kateri so se že pač marsikje vršili in rodili lepe uspehe.

Jaz pa imam v mislih še nekaj, kar bi gotovo mnogo pripomoglo k razvoju orlovstva in to sredstvo je: razširiti naše glasilo »Mladost« med neorganizirane fante.

Če je »Mladost« tista najjačja vez, ki nas druži v organizaciji, ali ne bi mogla biti tudi tista privlačna sila, ki bi še druge vlekla v naš krog?

Ni mi sicer znano, koliko naročnikov ima »Mladost« pri nečlanih, vendar mislim, da je to število precej nizko. Znano pa je, da ima glasilo Orliške zveze »Vigred« nad polovico naročnic izven organizacije. Ali ne bi tega zamogli doseči tudi pri »Mladosti«? Gotovo, samo poagitirati je treba! Sicer pa bo morebiti ta ali oni rekel, da je »Mladost« samo za Orle. V prvi vrsti je res Orlom namenjena, a če pogledamo vsebino, lahko spoznamo, da je v njej mnogo, kar je potrebno in koristno za vse fante. Glavno pri tem pa je to, da bodo fantje-čitatelji spoznali pomen orlovске organizacije in se pri čitanju poročil o delovanju posameznih odsekov sami navdušili in rekli — kaj ko bi še pri nas začeli.

V vsaki župniji je navadno nekaj fantov, ki so dovzetni za dobro stvar in ako bi takšnim dali v roke »Mladost«, smo lahko prepričani, da bodo tam v bližnjem času vzrastli novi odseki. Iz svoje skušnje lahko povem, da sem ravno pri prebiranju »Mladosti«, katero sem pred osmimi leti naročil (takrat pri nas še ni bilo odseka), dobil pravo spoznanje in zanimanje za Orla.

Naši odseki, pa tudi srenje in okrožja bi mogla dosti storiti, ko bi v krajih, kjer ni odsekov, skušali pridobivati naročnikov. Posebno pa je treba za to stvar agitirati pri drugih društvih in organizacijah; veliko pa bi se doseglo z vzpodbudno besedo v naših časopisih. Prepričani bodimo, da če to zadevo resno vzamemo v roke, bomo dosegli lepe uspehe. Moja želja je, da se o tem še drugi oglasijo v »Mladosti«, ki bolj poznajo razmere in več vedo nego jaz.

Komur je mladina oziroma bodočnost slovenskega naroda res pri srcu, ta naj zastavi svoje sile pri delu za procvit in razvoj orlovске ideje! Bog živi!

Razstava „Tisk“ in Orel.

V Ljubljani se je prejšnji mesec vršila dalj časa trajajoča razstava tiska in njemu sorodnih izdelkov. Sodelovala je pri razstavi tudi J. O. Z., odnosno S. O. Z. V posebnem kotičku drugega paviljona je predvsem slovensko orlovstvo pokazalo, kaj v tem oziru premore. Razstavljeni so bili plakati, vabila, nekatere brošure in vsi orlovski listi v elegantni vezavi. Iz cele skupine je dihal skromen duh tihega orlovskega dela, toda izražal je obenem tudi vso ogromno silo

Orlovski tisk na razstavi »Tisk« od 7. do 22. oktobra 1928 v Ljubljani.

duhovne moči, ki je zakopana v teh mrtvih črkah, v mrtvi besedi in pesmi. Listi, ki so o razstavi pisali, so posebej pohvalili ta orlovski del. Bil je tudi res skrbno urejen in tak je nudil prav pestro sliko. Razstavljenih je bilo poleg slovenskih tudi nekaj hrvatskih orlovskih plakatov in orlovskih revij (Orlovska Straža) ter češki plakat za Brno 1. 1922. Res bogat, lično in harmonično urejen prostorček — na straneh ga je krasilo malo zelenje, s srede pa je zviška dol gledal na vse majhen, iz aluminija vlit Orel.

Po svetu okrog.

Telovadba.

Praški zlet in ameriški katoliški Sokoli. V Ameriki je okrog 50.000 čeških in slovaških kat. Sokolov. Ker so po svojem delovanju najboljši prijatelji in zavezniki orlovske organizacije, se navdušeno pripravljajo za orlovski zlet v Pragi. Več tisoč katoliških Sokolov se bo podalo drugo leto čez ocean, da bodo pričeli svetovaelavskih orlovskih dnevov. Češkoslovaški Orel je poslal v Ameriko prof. Madla, da vodi tam priprave za orlovski

zlet v Pragi. Priredil je v Newyorku (Njujorku) velik telovadni tečaj, a zdaj potuje še po ostalih večjih češkoslovaških naselbinah v Ameriki.

Iz Češkoslovaške. Med največje in najznamenitejše letošnje orlovske prireditve je treba šteti zlet slovaških Orlov v Bratislavi. Program prireditev je obsegal tri dneve: od 4. do 6. avgusta. Prvi dan je bil dohod gostov in skušnje za glavno prireditev, ki se je vršila v nedeljo 5. avgusta. Naslednji dan pa so se vršila zborovanja orlovskih

delavcev. Slavnost je bila združena obenem z 10 letnim jubilejem češkoslovaške republike. V sprevodu v nedeljo dopoldne je korakalo okrog 6000 Orlov in Orlic, od teh dobra polovica v krojih. Čez 10.000 ljudi je prisostvovalo nato sv. maši, ki jo je daroval nitranski škof dr. Kmetko. Popoldanske prireditve se je udeležilo do 15.000 gledalcev. Brzjavni vozdrav sta med drugimi poslala praški nuncij Ciriaci in predsednik češkoslov. Orla ter namestnik ministrskega predsednika dr. Šramek. — Pokroviteljstvo bratislavskega zmeta so tvorili med drugimi celoten slovaški episkopat, 4 ministri in 2 častna predsednika češkoslov. Orla mons. Hlinka in dr. Kovalik.

Hrvaški Orli. Zvezni svet HOS-a se je vršil v nedeljo, dne 30. septembra. Razpravljal je o tekočih potrebah orl. organizacije in začrtal smernice delu prihodnjega leta. Zastopana so bila (razen ene izjeme) vsa orlovska okrožja in srenje. Podala so se običajna poročila. Delo orl. organizacije je šlo v preteklem letu za dvojnimi cilji. Prvič glede razširjenja organizacije z ustanavljanjem novih društev. V ta namen so služili številni tečaji. Poleg tega je zveza pošiljala odposlance v kraje, kjer naj bi se ustanovilo novo društvo. Uspeh se je pokazal dejansko v precejšnjem številu novih odsekov. Drugi del orlovskega truda in požrtvovalnosti pa je bil posvečen izpopolnitvi organizacije same. Važnost se je polagala na orlovsko disciplino, na prosvetne izpite (ki so to leto bolje izpadli kot prej), za skrb naraščaja (izdali so prevod 12. zvezka slov. orlovske knjižnice »Naraščajski ure« — to delo je dozdaj največja knjiga HOS-a, kar jih je dozdaj izšlo) in v zadnjem času so pričeli z uvedbo »Čebelice« po društvih. V bodočem letu se bodo vršili tečaji za naraščajске voditelje, samostojno ali pa v zvezi s tehničnimi tečaji. Glede izdajanja lastnega naraščajskega glasila »Orlič«, ki izhaja zdaj le kot sestavni del »Orlovske straže«, bo končno vprašanje rešilo zvezno predsedstvo. Kar tiče prireditev v bodočem letu, so vsi nastopi pred 10. julijem zabranjeni iz razloga, da se članstvo tem bolje pripravi na praški zlet. Pred tem rokom se smejo vršiti le društveni nastopi na dan kat. omladine (meseca maja). V Zagrebu se bodo vršila pred odhodom v Prago 29. in 30. junija zvezna tekmovanja; dne 30. junija popoldne bo orlovski nastop, prejšnji večer pa akademija. S to prilikom bo združena proslava desetletnice zagrebškega orlovskega društva »Kačič« in blagoslovitev prapora. — Eden izmed zelo aktivnih duhovnikov in orlovskih delavcev v Zagrebu, gosp. kanonik Strahinšćak, je pretekli mesec praznoval 50 letnico mašništva, katerega jubileja so se spominjali v intimni svečanosti 20. okt. tudi številni orlovski prijatelji. — Letošnjega decembra praznuje HOS 5 letnico svojega obstoja. Vsa društva bodo proslavila ta jubilej vsaj z majhno prireditvijo. V nedeljo 16. decembra naj bi člani prejeli skupno sv. obhajilo in ga darovali v zahvalo za orl.

uspehe in za bodoči napredek orl. organizacije. — Od 1. do 7. oktobra se je vršil v Zagrebu zvezni tehnični tečaj. Vseh devet udeležencev je položilo izpit. Udeležili so se ga med drugimi tudi načelniki iz Djakova, Sarajeva ter vaditelj odseka v Zemunu. Zanimali so se zlasti za lahko atletiko, ki jo je vodil br. Rudolf Smersu iz Ljubljane.

Medmestne telovadne tekme med tremi nemškimi velemesti: Berlin, Hamburg in Leipzig se bodo vršile drugo leto najkasneje meseca junija v Hamburgu. Letos so bile v Leipzigu.

Deutsche Turnerschaft. Nemci so dali svojo veliko telovadno prireditev v Kölnu filmati in 23. septembra se je vršilo v Berlinu prvo predvajanje. Posnetki so prav dobri. — O priliki 150 letnice rojstva očeta nemške telovadbe Fr. L. Jahna so posneli tudi telovadno prireditev v Freiburgu (ob reki Unstrut) obenem z lepotami starega Jahnovega mesta, ki leži sredi vinogradov. Filmana je tudi soba, kjer je Jahn umrl, Jahnov muzej in njegov grob. — 14. oktobra so odkrili v narodnem svetišču Walhalle pri Regensburgu ob Donavi Jahnov kip. — Ko so se udeležili kölnske prireditve tudi ameriški telovadci, je nemške »turnerje« povabil zastopnik mesta Čikago k telovadni razstavi, ki jo l. 1933. priredi omenjeno mesto. S to razstavo so združene tudi telovadne tekme in velika telovadna prireditve. — V Berlinu je nemško telovadništvo slovesno otvorilo 7. oktobra »nemško telovadno šolo«. Temeljni kamen so položili 21. maja 1927. Dozdaj je polovica stroškov plačanih. Zvišali so članarino: za člane nad 14 leti 0.65 Mark letno (okrog 9 Din), za ostale 0.10 Mark (1 Marka = 13.56 Din), da bodo dobili na ta način sredstev za telovadno šolo. Zato pa se bodo udeleženci, poslani od posameznih okrožij, brezplačno lahko udeleževali telov. tečajev; obenem pa se pospešuje s tem občestveni duh zveze. Šola naj bi služila kot središče vsega vaditeljskega in izobraževalnega dela nemškega telovadništva; vzgojiti hoče vaditeljev za svoje delo; ti se bodo seznanili ne le s telovadno tehničnimi osnovami na vseh poljih telesne yzgoje, temveč bodo dobili vpogled tudi v idejni svet, v nemško telovadno miselnost. — Prihodnja velika telovadna prireditve, ki bo l. 1933., bi se imela vršiti v Stuttgartu. Mesto bi zgradilo stadion, ki bi bil še enkrat večji od kölnskega, ki je dozdaj največji v Nemčiji. Vendar kraj prireditev še ni definitivno določen. V slučaju, da ne bi bil Stuttgart, se bo telovadna slovesnost vršila v Berlinu.

Iz delovanja kat. telovadcev v Franciji. Ena največjih mladinskih organizacij katoličanov je poleg nemške ona v Franciji. Letos je priredila ta organizacija zlet svojih telovadcev v Verdun, kjer je nastopilo 10.000 telovadcev. Če pomislimo, da ima skoro vsako francosko društvo drugačno uniformo, v kateri tudi nastopa na telovadišču, nam bo jasno.

da je bil pogled na to desetstično pisano množico prav veličasten. Zanimiv in živahen je bil tudi slavnostni spreved skozi ulice mesta Verduna. Najrazličnejše barve so tu prišle v poštev in oko se takih slik ne naveliča tako skoraj. Francozi imajo dalje navado, da v sprevedu skoro vsako društvo nastopa s svojim lastnim bobnarskim ali trobentaškim zborom. Znano je, da so ti svirači zelo dobro izvežbani. Vendar pa postane to piskanje, trobentanje in razbijanje po bobnih zelo mučno za človeka, ki tega ni vajen. Zlasti še, ako ti zbori nastopajo hkratu s svojo posebno kompozicijo, kar se mnogo-krat zgodi ob takih prilikah na telovadišču pri večjih javnih nastopih. — Mesto Verdun, kjer se je navedeni zlet franc. kat. telovadcev vršil, leži na ozemlju, kjer so se za časa svetovne vojske bili ljuti boji med Nemci in Francozi. V okolici mesta leži do 400.000 padlih nemških vojakov in 600.000 francoskih. Blizu Verduna je tudi prostor, kjer počiva okoli 25.000 v vojni ubitih ameriških vojakov. Cela okolica mesta je še sedaj priča groznih dni in bojev, ki so se tu vršili. Vse je razkopano od topovskih strelcov, granat in drugih razstreliv. Ravno vsled te preteklosti se je tukaj zbrala francoska kat. mladina, da se pokloni spomenu vojnih borcev, ki so dali toliko življenj za svojo domovino, da nad njih grobovi priseže zvestobo Bogu, cerkvi in domovini. — Poleg javnega telovadnega nastopa so bila tudi razna zborovanja, kjer so govorili mnogi ugledni voditelji katoličanov v Franciji, same močne osebnosti. Med njimi je bil tudi slavn francoski general Castelnau (izg. Kastelno), ki je bil obenem predsednik zleta. Maršal Castelnau je znan po svojih odločilnih bitkah v svetovni vojni, sedaj pa je predsednik celokupne katoliške akcije v Franciji in neustrašen borec za kat. načela.

Sport.

Veliko novega so prinesli zadnji meseci. V prvi vrsti moramo omeniti amsterdamske olimpijske igre, ki so popisane v članku »Na deveti olimpijadi«.

Drugi najbolj važni dogodki so bile:

Atlete in sploh sportnike povsod bolj častijo kot pri nas; nemške amsterdamske zmagovalce na primer je povabil predsednik Nemčije Hindenburg na čaj. Večjega odlikovanja si ne moremo misliti.

Nogometaši potujejo po vsem svetu okoli; Čehi gredo v Egipt in v Turčijo, Turki in Bolgari obiskujejo Srednjo Evropo, Italijani Severno Ameriko, Španci Južno Ameriko itd.

Lahka atletika se čudovito hitro širi. Povsod so jo začeli gojiti. Novi rekordi nastajajo. Omenimo Hirschfelda, ki je sunil kroglo 16-045 m daleč; Lundquista, ki je vrgel kopje 71-01 m daleč; Catorja, ki je v skoku na daljavo dosegel 7-937 m; Ferrisa, ki je pretekel 42 kilometrov v dveh urah in 33 minutah;

Hoffmeistera, ki je zalučil diskos 48-77 m daleč; Martina, ki je tekel 800 metrov v 1:50-6; Nurmija, ki je pretekel v 1 uri 19 km in 210-8 m, itd. Vse gre zelo hitro kvišku; če imaš v kakšni deželi le enega, ki je izboren, takoj ti potegne celo množico za seboj.

V tenisu korakajo slejkoprej Francozi in Američani pred vsemi drugimi. Najboljši amaterski igravci so Francozi Cochet, Lacoste in Borotra ter Američana Tilden in Hunter. Med profesionali je najboljši Čeh Karel Koželuh, in ta je najbrž tudi boljši kot imenovani amateri.

V težki atletiki je Rigoulot še zmeraj nedosežen; obojerno je potegnil že 139-5 kg, sunil pa 179-5 kg; z levico je potegnil 100-3 kg, z desnico 110 kg. To, kar on nad glavo potegne, drugi komaj od tal dvignejo.

Dunajčan Schilberg je zboljšal svetovni rekord v obojerno tem teznem dviganju od 125 kg (on in Strassberger) na 126-5 kg. Hkrati je obojerno sunil 142-5 kg.

Prvak vseh bokserjev Tunney se je poročil. Pravi, da bo počakal, če bo prišel kakšen resen nasprotnik. Najbrž se bosta z Dempseyem še enkrat udarila, tretjič.

Pri olimpijskih igrah v Amsterdamu so tekmovali Japonci v lahki atletiki z največjim uspehom, in s skoraj še večjim v plavanju. Odlikoval se je zlasti Tsuruta, ki je v prsnem plavanju premagal celo slavnega Nemca Rademacherja. Tudi Borg se je moral enkrat ukloniti, na 400 m, in sicer Argentincu Zorilla. Tako prihajajo novi ljudje na dan.

Največja senzacija v kolesarstvu je rekord Belgijca Vanderstuyfta. Na dirkališču Linas-Monthéry v Parizu je vozil za motornim vodstvom, s pritisnjeno pnevmatiko in za obrambo proti vetru v 1 uri 122-771 km; to je bolj hitro kot vsak brzovlak. Prejšnji rekord je imel Francoz Brunier, 120 km in 598 m; sedaj Brunier ne bo imel miru in bo skušal še hitreje voziti kot je Vanderstuyft. Ze motorist, ki spredaj vozi, mora biti izboren.

Avtomobilni rekord na uro je sedaj 333 km. A je razlika; Vanderstuyft je zares celo uro vozil, avtomobil pa samo nekaj časa tako hitro, da bi dalo to na uro 333 km. Angleški major Segrave hoče to hitrost prekositi in upa, da bo prišel na 380 km. Taka hitrost je že naravnost blazna.

V aviatiki beležimo kot največji dohodek polet dveh Nemcev in enega Irca iz Evrope v Ameriko. Iz Amerike v Evropo je prišlo že zelo veliko aeroplanov, v nasprotni smeri je bil pa to prvi slučaj. Zračne ladje so že prišle, a aeroplani še ne.

Anglež Liddell, znani pariški olimpijski zmagovalac v teku na 400 m v 47-6, je sedaj misijonar na Kitajskem; še zmeraj je sportnik, in si je pred kratkim priboril prvenstvo Severne Kitajske na 400 metrov v 49 sekundah.

Naklo.

† Nepozabnemu Tonetu!

Neizprosna smrt je zašla letos tudi v naš orlovski odsek. Bela žena je znala prav dobro izbirati, kajti vzela je iz naših vrst enega izmed najboljših, našega Toneta, naklanskega orlovskega predsednika. Kako veseli smo bili na letošnji stadionski prireditvi, ker smo imeli, dragi brat, še Tebe v svoji sredi. Kako vesel in navdušen si se vračal iz Ljubljane in ko smo se peljali proti domu, si nas še v vlaku bodril k delu za prireditev kranjskega orlovskega okrožja v Šmartnem. Kako bi mogli verjeti mi, in kaj bi rekel Ti, Tone, ko bi Ti kdo izmed navzočih tedaj dejal: poslovil si se od Sta-

† Tone Golob.

diona, poslovil si se od celokupnega slovenskega orlovstva, poslovil si se pa tudi od nas, ljubi brat, kajti danes teden boš že ležal na mrtvaškem odru. — Zgodilo se je, kar ni nihče pričakoval. Tone, oditi si moral od nas. Kdo pozna božje načrte, kdo more reči, da se vedno ujemajo z onimi, ki jih snuje človeška modrost? Božja Previdnost gre svoja pota in se prav nič ne ozira na to, ali si bil mlad, ali si bil star, bogat ali reven — pustiti moraš vse in oditi. — Če bi šteli tvoja leta, ki si jih tako vzorno preživel na zemlji, bi prišel res le do številke 24, če bi pa mogli pregledati vse številne žrtve, ki si jih doprinesel za svoje orlovstvo, bi pač ne mogli prešteti Tvojih dobrih del. Nisi bil zgled marljivega delavca in fanta vzorne discipline samo v telovadnici ali na fantovskih večerih ali pri mnogih sejah, ampak tudi pri vsakem drugem dobrem in koristnem delu. Požrtvovalno delo v orl. org. Te ni prav nič oviralo, da ne bi točno vršil svojih dolžnosti v domači hiši pri svoji

mami, ki Te je tako srčno ljubila in pri skrbnem očetu, ki je bil tako ponosen na svojega sina. Kjerkoli se je pokazala potreba, si hitel na pomoč. Vedno si krepko prijel za delo, pri tem pa premalo pomislil na svoje šibko zdravje. Vprav to preveliko zaupanje v lastne telesne sile je bilo za Te tako usodno, da si v dveh dneh moral podleči bolezn. — Ko se je raznesla vest o Tvoji smrti, smo se zbrali okoli Tebe, ne samo mi, Tvoji bratje in sestre, ampak tudi vsi drugi številni prijatelji, ki so poznali Tvoje plemenito srce. In ko smo Te nesli na svojih ramah k večnemu počitku, nas je venomer spremljala misel: mlad si bil, dragi Tone, vsekakor premlad za tih in miren grob.

Mokronog.

V lepi mokronoški dolini se dviga ljubki hribček Žalostna gora, z lepo cerkvijo in društvenim domom, v katerem ima naš Orel svoje gnezdo. V »Mladosti« še ni bilo kaj slišati o našem odseku, zato podajam danes skromno poročilo. — Dne 15. marca smo priredili telovadno akademijo z jako pestrim sporedom. Nastopilo je 18 članov s prostimi, skupinskimi in vaditeljskimi vajami, in 20 Orličev s prostimi in skupinskimi vajami s palicami. Občinstvo je odhajalo s pohvalo in zadovoljstvom. Posebno očetje in matere, ki so videli in uvideli, da je le orlovska organizacija tista, ki daje kmečkemu fantu prepotrebne izobrazbe, bodisi v moralnem ali tehničnem oziru. Ti dobro vedo, da bodoči mož, ki bo izšel iz Orla, ne bo kimovec, katerih je dandanes žalibog toliko na svetu. Obžalovanja vredno pa je, da nekateri starši ne čutijo potrebe, da bi pošiljali svoje otroke k Orlu, dokler ne odrastejo. Ker potem kot bolj odrasli več ne marajo med Orle, ampak zaidejo med vaše nočne krokarje in »aufbiksarje«, ali pa ležijo doma za pečko in se vzgajajo za kimovce. — Kmalu nato 25. marca smo pohiteli v Trebnje na okrožne tekme. Udeležilo se nas je 14 članov. Boj je bil hud, a vendar časten za nas. Od 293 dosegljivih točk smo jih dosegli 257 in tako dobili veliko diplomu in z njo prvenstvo v okrožju. — 1. julija, stadionske prireditve se nas je udeležilo 14 članov v krojih, 2 člana in 2 starešini pa v civilu. Pa tudi drugih prireditev smo se po možnosti udeležili, kakor okrožne v Št. Rupertu, novomeške in črnomajške. S ponosom gledamo na preteklo poslovno leto, v katerem smo z našo himno delali in peli: domu gradimo slavo in čast. Da, res domu gradimo slavo in čast, saj v njem visijo tri velike diplome, katere si je odsek leto za letom priboril na tekmah. Torej bratje, s podvojeno močjo delajmo za procvit naše orlovske organizacije. Ob koncu pa kličem: Mokronoški odsek naj živi, raste in cvete v veri do Boga in v blagor domovini. Bog živi! — T. Bevc, tajnik.

Oplotnica.

Našemu bratu, Lojzetu Mucu v spomin!
Bil si med nami in nismo slutili, kdo si
nam bil.
V tistih dneh, od solnea in gartrož ožarjenih,
si nam bral:
»In dvignil se je Gospod in je pokazal na
zemljo in spregovoril.«
»Zapovrstjo bom klical pravičnike!«
Bral si nam, in prvega Te je poklical Gospod.
Bral si nam Gospoda in v rdečem vonju
vetra si
bil zazrl obraz Gospoda.

O dragi Lojze, naš si vedno še ostal;
ni nam vzela Tebe črna zemlja grobna,
Tam v Onostranstvu si, in prišel boš
svetal naproti nam, vsem bratom Tvojim
Orlom.
Bratje v Oplotnici.

Bled.

Že dolgo se ni oglasila tukajšnja orlovska družina v »Mladosti«. Moram vas prepričati, da tudi mi ne spimo, temveč delamo kar je v naših močeh, da pride tudi na Bledu Orel do pravega in končnega razmaha. Telovadba se nam je pričela redno in sicer enkrat vsak teden. V nedeljo dne 28. oktobra se je vršila proslava 10 letnice osvoboditve, ki je sijajno uspela. Sedaj priredimo tečaj za nemščino. Odborovne seje ter fantovski sestanki se vrše redno ter s splošnim zadovoljstvom. Imamo tudi dramatični odsek, ki je pričel delati in radi tega upamo, da v kratkem vprizorimo kako igro. Natančne podatke o delovanju odseka pa priobčimo drugo leto. — Bog živi!
Brat Ivan.

Vojnik.

Da zvedo bratje Orli širom Slovenije nekaj o delu našega odseka v preteklem poslovnem letu, naj služi sledečih par vrstic. Telovadba se je vršila 35 krat. Člani so nastopili na okrožnem izletu v Šmartnem v Rožni dolini, na okrožni prireditvi v Petrovčah, na Stadionu ter pri blagoslovitvi orlovskega Doma v Celju. Orliči so nastopili v Šmartnem in v Petrovčah. Za Mladce pa nam manjka vodje, ki bi se z veseljem in požrtvovalnostjo lotil tega dela. Da tudi tajnik ni držal rok križem dokazuje to, da je prejel 106, odposlal pa 94 dopisov. Odsek šteje 12 rednih članov, od teh devet telovadcev ter tri starešine. Sejali smo v tem poslovnem letu 24 krat. Blagajna izkazuje: 12.110 Din prejemkov, ter 6389 Din izdatkov. Gotovina znaša 5721 Din. Glavni vir dohodkov je bila tombola, pri kateri smo imeli 2000 Din prebitka. Vendar pa je to malo v primeri z lansko tombolo, ki nam je dala 7500 Din dobička. Vzrok, da je dobiček pri tomboli letos tako nazadoval, je ta, ker smo dali letos dražje dobitke, prodali pa 20% manj tablic kot lani. Odsekov inventar obsega 6 članskih krojev, 10 telovadnih oblek, 10 orličevskih krojev, skoraj popolno telovadno orodje, ter nov skioptikon. Fantov-

skih sestankov smo imeli 17. Odsek je priredil 2 skioptični predstavi ter tombolo. Ker nimamo telovadnih prostorov, nam ni mogoče prirediti kake telovadne prireditve oz. akademije. Poleti vsled preobilnega dela ne moremo veliko telovaditi, ker smo skoro sami kmečki fantje; pozimi pa prostora nimamo. Najboljša priča našega dela pa so okrožne tekme, pri katerih je odsek dosegel peto mesto v okrožju ter dobil malo diplom. Bratje, majhno je naše število, zato pa bomo res pravi Orli, ne samo po imenu, ampak v resnici, ter pokažimo to tudi v dejanju. Pri vsem našem delu pa se držimo besed pesnika Medveda:

Preteklost mrtva je za nami,
bodočnost v naših je močeh!
Iz spanja se sleherni vzdrami,
po delavnih si zaželi dneh!
Zidajmo si blaginje grad,
na skalah del, v omike lesku,
ne na besed obilnih pesku!

Bog živi! — I. G., predsednik.

Slovenska Krajina.

Adolescens, dico tibi, surge! (Mladenič, rečem Ti, vstani!) Tako je zadonel glas nekega učitelja (menda je bil to g. Pipa) na prvem in dosedaj edinem orlovskem nastopu v Murski Soboti 1. 1922. Vsi smo bili navdušeni. V nedeljo dopoldne smo svečano prisegli pred cerkvijo na orlovska načela. Vsem nam je še v živem spominu res lepo uspeli tabor. Odrasli smo. Gledamo celo stvar bolj z resnimi očmi. Po taboru je nekaj odsekov zaspalo, a vstali so novi, agilnejši. Številna pač nismo hoteli zmanjšati, kakor je bilo to pri štirideset mučenikih. Bratje! Še vedno nas je malo. Imamo komaj štiri samostojne odseke. Kje je vzrok, se sprašujemo. Narod je pošten in globokoveren. Mladina dostopna za orlovsko življenje. Orel povsod priljubljen. Torej kaj še potrebujete — si mislite. Počasi bratje! Pri nas ni bilo do osvobojenja takih društev. Je tudi razumljivo, da potem nimamo sposobnih voditeljev. Kaj pa učiteljstvo, si mislite. Mizerija! Domačinov skoraj ni. Kar pa je prišlo onstran Mure k nam, je prepojeno z duhom brezverskih društev in do skrajnosti sovražno orlovstvu. Isto je z ostalim uradničtvom. Čast izjemam! Mislimo pa, da tudi sicer prijatelji orlovstva delajo na tem polju veliko premalo. Mladina je prepuščena sama sebi. Duhovništvo — vsaj večina — tudi ni podkovano v orlovskem delu. Nasprotniki vsiljujejo povsod svoja društva. A hvala Bogu, naša mladina je za nje nedostopna. Čaka pomoči, čaka voditeljev. Ko te dobi, udari na plan. Mislimo, da ni več daleč ta dan. Leto za letom gredo naši abiturienti z gimnazije, vsi navdušeni za orlovstvo. Sicer se poskuša v naših dijakih zatreti orlovstvo s tem, da se njim ne dovoli društveno udeleževanje. Neki gospod na gimnaziji se je baje izrazil, da ne bo verskega društva na

gimnaziji, dokler bo on v Soboti. Več o tem ne sodi v »Mladost«. Veseli nas, da je naša mladina — posebno dijaki — vztrajna, pa naj se jo pritiska od zgoraj in od spodaj. Zato, bratje, nikar ne sodite naše krajine, češ, orlovstva ne marajo. Prepričani smo, da bo čez par let v vseh naših krajih zaplapolala orlovska zastava. Prosimo vas pa, dragi bratje, nikar nam ne odmikajte bratovske roke. Zaenkrat smo potrebni pomoči. Vaša pomoč da novega ognja, novega po-

guma naši mladini. Nikar se ne izogibajte z raznimi nastopi naše krajine. Kmalu pride tudi za nas čas, da — urno stopimo v korak in udarimo na plan. Nasprotniki kljub vsestranski podpori ne morejo prodreti. Bojijo se našega poleta, kajti sprevideli so, da smo mi tisti, ki — zmage dan se nam obeta. Bratje, na plan! Podajmo si roke! Vsi za enega, eden za vse! Zavedajmo se: Mi smo Orli, mlada četa... in: K solncu, svetlobi Orel hiti. — Iv. Orel — Krog.

UREDNIKOV RADIO

Vsem piscem posmrtnice. Prav je, bratje, da vsak odsek počasti umrlega člana s kratkim dopisom v »Mladosti«. Časten spomin vsem našim bratom, ki so že odšli v večnost po plačilo! A pomisli naj vsakdo, ki piše posmrtnice, da čitajo njegove vrste bratje širom Slovenije, ki razmer v odseku ne poznajo. Zato pomnite: Napišite vedno tudi potrebne podatke, kakor so ime in priimek, starost, bolezen, za katero je umrl, datum smrti. Če se ti samoposebi suhoparni podatki ne skladajo prav z bolj pesniškim zanosom spisa, pa pripišite to ob koncu ali v začetku nekrologa (posmrtnice), če hočeš, v oklepaju.

Bratom v Slovenski Krajini. Vaše poročilo bodo bratje povsod prav radi čitali. Verujte, srca vseh bratov toplo utripajo za Vas. Vemo, da je njiva pri Vas dozorela in čaka ženjcev. Kako nam je bridko, da jih nimamo ki bi Vam jih poslali. Iz vrst Vaših mladih inteligentov pa bodo zrasli, vidimo jih in poznamo. Naj se napolnijo orlovskega duha, zlasti tisti, ki tu med nami živijo, da pridejo obudit slovenskega, katoliškega junaka, ki spi v vsakem Vaših krasnih fantov. Spravite naš fantovski molitvenik »Besede življenja« v roke vsakega Vaših fantov. Z velikim ve-

seljem in navdušenjem bomo prišli k Vam, kadar boste brate iz vsepovsod povabili v Vašo ljubko, žal mnogim še nepoznano Krajino. Bog živi!

D. M. v Polju. Ne odgovarjam Tebi, br. Zdravko, ker je bil dopis kratek, jednat in brez napak, pač pa bi vsem članom pri vas povedal rad nekaj čisto na uho: Pri tekmah vas je bilo premalo. Letos jih mora biti vsaj trikrat toliko. Prosvetnega dela nikar ne zanemarjajte! Fantovske večere imejte redno, pa tako vesele in prijetne, da bo vsak rad prihajal! — Dopis pride prihodnjič.

Franjo Orel. Tvoj poziv je uredništvu dobro došel. Gotovo je, da bratje premalo agitirajo, da bi dobili za naše glasilo »Mladost« naročnikov tudi izven orlovskih vrst. Čim več naročnikov, tem boljši in obširnejši bo naš list. To Tebi in vsem bratom lahko izdamo, da se resno trudimo, dobiti denarno kritje v ta namen, da bi »Mladost« razširili na dve poli (32 strani) mesečno. V tej povečani obliki bi mogla prinašati več slik in več fantovskega berila. Bratje, pomagajte še Vi s pridobivanjem naročnikov.

TO IN ONO

Pozdrav. Slovenski fantje vojaki Orli, ki služimo pri 4. četi 29. pešpolka v Avtovcu v Hercegovini, pošiljamo najlepše pozdrave bratom Orlom in sestram Orlicam: Anton

Šmalc (Ribnica), Ludvik Boldin, Alojz Zgonc (Rob pri Vel. Laščah), Josip Mlakar (Stari trg pri Ložu), Peter Perko (Dobrepolje). Vsem kličemo: Bog živi! Na svidenje!

Vsebina 11. številke: Dr. G. R.: Praznik plemenitega viteštva. — Prosveta in vzgoja: Dr. I. Pregelj: Bog je hotel. — O tvarini prosvetnih tekem. — V. Winkler: Jesenska. — Br. Janez: Zgodba treh src. — V. Winkler: Novemberska. — P. Krizostom: Ves bel je danes moj srčni oltar. — Fr. Strah: Naša vera, ljubezen, zvestoba. — Ton Vin: Poskusimo. — Fr. Strah: Utrinki s pota. — D. Ulaga: Na deveti olimpijadi. — Organizacija: Mednarodni orlovski tabor v Pragi. — Akademija Slov. orlovske in orliške zveze. — Tečaji J. O. Z. — Tehnični odbor J. O. Z. — Fr. Orel: Naša organizatorična naloga. — Razstava »Tisk« in Orel. — Po svetu okrog: Telovadba. — Sport. — Iz kraja v kraj: Naklo. — Mokronog. — Oplotnica. — Bled. — Vojnik. — Slovenska krajina. — Urednikov radio. — To in ono: Pozdrav. — Slike: Orli pri Sv. Vidu v Clevelandu. — Orlovski tisk na razstavi »Tisk« v Ljubljani. — † Tone Golob.

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA**

**KLISARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
BAKROTISK
SVETLOTISK**

Prodajalna K. T. D.

Il. Ničman, v Ljubljani

opozarja na svojo veliko
zalogo poučnih knjig
lastne založbe. Prav po-
sebno pa priporoča govore
dr. M. Opeke:

„Brez vere“, Din 6.—, „Za resnico“,
Din 10.—, „O dveh grehih“, Din 12.—,
„Velika skrivnost“, Din 18.—, „Zgodbe o
človeku“, Din 28.—. Po pošti D 1'50 več.

Šolske zvezke

raznovrstne

poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam
najceneje

Knjigoveznica K. T. D.

v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 6/II

**Naša domača
Kolinska
cikorija**

**Je izborna in izdatna
Zelo priporočamo!**

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enake; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg št. 15

priporoča svojo zalogo

**dežnikov,
solnčnikov in
izprehodnih
palic**

Popravila izvršuje točno in solidno.

TRGOVINA

MARIJA ROGELJ

priporoča veliko zalogo raznovrstnega blaga za plašče, obleko in perilo, brisače, namizne prte, servijete, cvilih, fine nogavice za otroke, dame in gospode in veliko izbiro domačega izdelka. Perilo za dame in gospode. Izgotovljene obleke in plašči za velike in male, predpasniki za odrasle in otroke iz listra, klota, kontenine in šifona. Blago dobro, v prav nizke cene!

POZOR

kje kupujete

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dež. plašče, dežnike in dr.
modno blago kupite najceneje pri

„AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Kupujte pri lastnem podjetju!

DRUŠTVENA NABAVNA ZADRUGA V LJUBLJANI (LJUDSKI DOM)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.**

Tiskovine za Čebeltco. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebeltco.

Zahtevajte cenik!

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi c. poleg hotela „Union“

obrestuje

hranilne vloge najugodnejše

Varnost nudijo lastna palača, nad polovica delnic hotela „UNION“, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poročstvu, vknjižbi na posestva itd. — Denar se naloži lahko tudi po pošt. položnicah.

POZOR!

Najbolje in najceneje si nabavite vsa moška, fantovska in deška oblačila, dežne plašče kakor tudi srajce, kravate, naramnice, rokavice, nogavice, dežnike itd.

v novootvorjeni konfekcijski trgovini

Josip Ivančič, Ljubljana

Dunajska cesta št. 7.

NAJCENEJE se oblečete,

ako kupujete
gotove moške in deške obleke domačega
izdelka **JOS. OLUP** Ljubljana

Stari trg št. 2, ki ima v zalogi tudi sukno in hlačno iz svetovnoznanih čeških tovarn ter vsakovrstne pletenine, jumperje, jopice in perilo. Obenem se priporoča znana **POD TRANČO** kjer

gostilna se
točijo najboljše štajerska in dolnja vina.

J. NEŠKUDLA

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 25

tvornica cerkvenih paramentov,
zastav in pribora

izdeluje:

orlovske zastave, trakove in ima v zalogi ves k zastavam pripadajoči pribor.

Naročila in popravila se izvršujejo pod strokovnim vodstvom najvestneje in pod najugodnejšimi pogoji.

Proračuni, vzorci, načrti in vse potrebne pojasnila franco in gratis na razpolago.

Telefon št. 16.

Ustanovljena l. 1889.

Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica Ljubljanska

(Gрадска штедионца)

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev.

LJUBLJANA, Prešernova ul.

Stanje vložnega denarja nad 1 milijardo, 200 milij. kron

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odločbi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker amci zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar ne-doletnih župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.